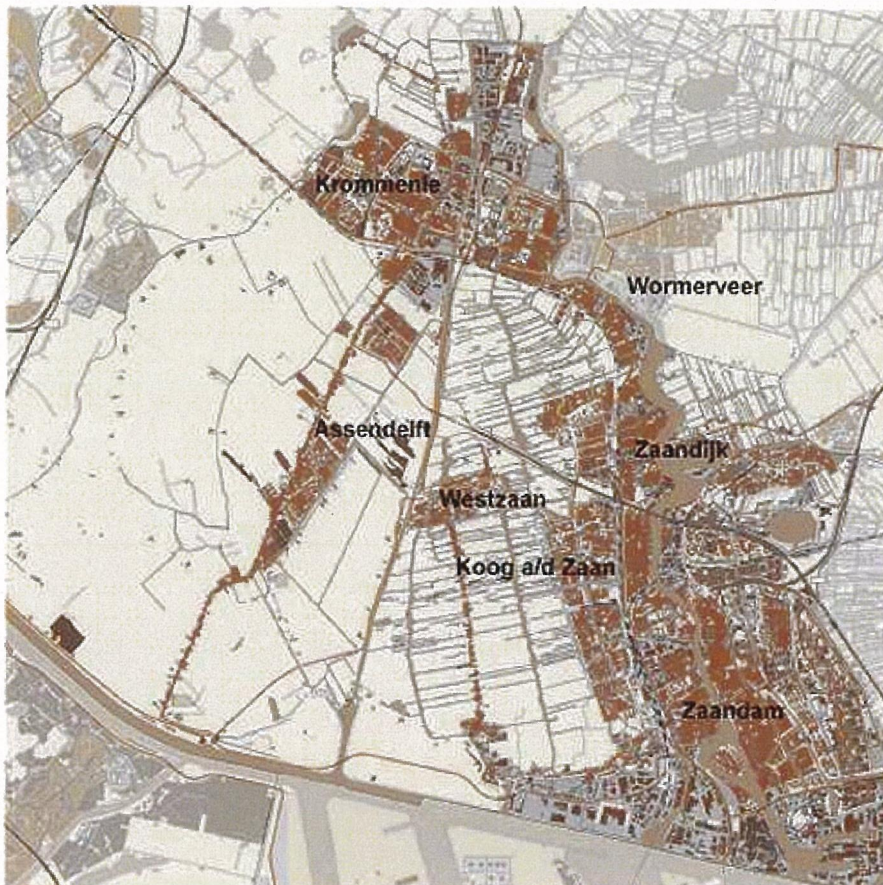

Ons kenmerk: 2011/11498

INTEGRAAL HUISVESTINGSPLAN PRIMAIR ONDERWIJS ZAA NSTAD 2010-2025

	INHOUDSOPGAVE	pagina
0.	SAMENVATTING	1
1.	INLEIDING	5
1.1	Context en aanleiding	5
1.2	Belangen gemeente en schoolbesturen	6
1.3	Proces	7
1.4	Reikwijdte Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs	7
1.4.1	Afbakening	7
1.4.2	Samenhang IHP PO, Verordening en Convenant	8
1.4.3	Doel IHP PO	8
1.5	Leeswijzer	9
2.	KADERS EN BELEIDSUITGANGSPUNTEN	10
2.1	Wettelijk kader	10
2.1.1	Ontwikkelingen vanuit Rijksbeleid	11
2.2	Beleidsuitgangspunten gemeente Zaanstad	11
2.2.1	Locale Educatieve Agenda	11
2.2.2	Bredeschoolontwikkeling	12
2.2.3	Uitgangspunten onderwijshuisvesting	13
2.2.4	Financiële uitgangspunten	14
3.	VERTALING KADERS EN UITGANGSPUNTEN	16
3.1.1	Capaciteit	16
3.1.2	Spreiding	18
3.1.3	Gebruik van de voorzieningen	20
3.1.4	Uitgaven onderwijshuisvesting	20
3.1.5	Overige aandachtspunten	21
4.	DE HUIDIGE SITUATIE	23
4.1	Feiten en cijfers	23
4.1.1	Schoolbesturen en schoolgebouwen	23
4.1.2	Scholen onder de instandhoudingsnorm	25
4.2	Wijkontwikkelingen	26
4.2.1	Noord	26
4.2.2	Midden	26

4.2.3	Zuidoost	26
5.	PRIORITERING IHP	27
5.1	Beoordelingscriteria	27
5.2	Uitvoeringsprogramma 2010-2015	27
6.	PLANNING EN BEKOSTIGING	29
6.1	Planning	29
6.2	Bekostiging	29
6.3	Mogelijke opbrengsten	30
7.	CONCLUSIES	31
7.1	Benoemde projecten	31
7.2	Beoogd resultaat	33
7.3	Financiële consequenties 2010-2015	33
8.	ONTWIKKELPUNTEN	35
BIJLAGE I	BREDE HEROVERWEGINGEN	37
BIJLAGE II	THEMA'S LOKALE EDUCATIEVE AGENDA	40
BIJLAGE III	MOGELIJKE PROFIELEN MFA'S	42
BIJLAGE IV	LOOPAFSTANDEN NAAR BASISCHOLEN	45
BIJLAGE V	SPREIDING SCHOLEN OVER DE WIJKEN	48
BIJLAGE VI	OVERZICHT PRIORITERING EN PLANNING	52
BIJLAGE VII	VRIJVALLENDE LOCATIES	57
BIJLAGE VIII	BESCHRIJVING PER SCHOOLGEBOUW	59

0. **SAMENVATTING**

Al geruime tijd dringen betrokkenen van binnen én buiten de gemeentelijke organisatie aan op een gestructureerde aanpak van de huisvesting Primair Onderwijs, zodat capaciteitsproblemen en klachten met betrekking tot de kwaliteit en functionaliteit van verouderde gebouwen weggewerkt kunnen worden. Hierdoor wordt het mogelijk om in de toekomst over te gaan op een structurele financiering van de huisvesting van het Primair Onderwijs, waarmee de fluctuaties in de benodigde jaarbudgetten kunnen worden afgevlakt.

Voornoemde beoogde gestructureerde aanpak is verwoord in dit Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs Zaanstad (IHP PO). Dit IHP PO omvat de kaders en beleidsuitgangspunten met betrekking tot de huisvesting van het Primair Onderwijs in de gemeente Zaanstad. Het Speciaal Basisonderwijs is hierbij buiten beschouwing gelaten omdat hiervoor geen betrouwbare leerlingenprognose te maken is.

Het IHP beschrijft de verwachte ontwikkellijn voor huisvesting Primair Onderwijs op de lange termijn (de periode 2010-2025) en kan tevens worden gebruikt als planningsinstrument voor de middellange termijn (2010-2015). Het IHP dient tevens te worden gezien als het begin van een proces, waarin nadere afspraken moeten worden gemaakt tussen gemeente en schoolbesturen. Deze zogenaamde ontwikkelpunten staan benoemd in Hoofdstuk 8 van het IHP PO.

Het IHP PO is gebaseerd op de wettelijke kaders met betrekking tot de zorg voor onderwijs-huisvesting; deze is in de Wet op het Primair Onderwijs bij de gemeente neergelegd. Tevens liggen aan het IHP de beleidsuitgangspunten conform de Lokale Educatieve Agenda en de Intentieovereenkomst Brede Scholen ten grondslag¹. Met betrekking tot onderwijshuisvesting zijn de volgende beleidsuitgangspunten geformuleerd:

- De gemeente draagt zorg voor voldoende capaciteit in onderwijshuisvesting, waarbij gestreefd wordt naar permanente gebouwen voor de lange termijn.
- De gemeente draagt zorg voor voldoende spreiding in onderwijshuisvesting, waarbij als uitgangspunt geldt dat ieder kind binnen 2000m (hemelsbreed) naar school moet kunnen. Door de vrijheid van ouders om te kiezen voor een bepaalde school of schooltype, zal de feitelijke loopafstand vaak hoger uitvallen dan deze 2000m hemelsbreed.
- Uitbreiding van scholen vindt slechts plaats als daar op wijk- of buurniveau aanleiding toe is. Gemeente en schoolbesturen zullen nadere afspraken maken over toelatingsbeleid in relatie tot de beschikbare huisvesting.
- Tijdelijke pieken in de leerlingaantallen, korter durend dan 15 jaar, worden bij voorkeur opgevangen door verwijzing of in semipermanente huisvesting. Met het oog op de kwaliteit van de voorziening zal een afweging worden gemaakt tussen de investering en de tijdelijkheid van de voorziening:
 - Omdat het onwenselijk is 1 groep uit te plaatsen, wordt een ruimtetekort ten behoeve van 1 groep (i.e. tot circa 50 m²) binnen de school opgelost (door middel van 'in-schikken').
 - Verwijzing vindt plaats indien een school tijdelijk (gedurende een periode korter dan 4 jaar) ruimte tekort komt voor 2 groepen of meer.
 - Huisvesting in semipermanente bouw vindt plaats indien het ruimtetekort langer dan 4 jaar maar korter dan 15 jaar duurt.

¹ Deze Intentieovereenkomst wordt nog uitgewerkt tot een Convenant

- Schoolgebouwen worden maximaal ingezet ten behoeve van sociaal-maatschappelijke voorzieningen, zowel binnen als buiten de reguliere schooltijden. Gemeente en schoolbesturen zullen gezamenlijk afspraken maken over dit meervoudig gebruik.

De financiële uitgangspunten die ten grondslag liggen aan het IHP, zijn gebaseerd op de normkostenvergoeding zoals die door de VNG wordt gehanteerd in haar Modelverordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs.

De scholen in Zaanstad zijn goed gespreid; nagenoeg elke leerling kan binnen 2000m hembreed naar school. Anno 2010 is er sprake van een capaciteitstekort in onderwijshuisvesting Primair Onderwijs. Op de lange termijn (2025) beschikt de gemeente Zaanstad over voldoende capaciteit (Zaanstad-breed). In de periode tot 2025 groeit het aantal basisschoolleerlingen in Zaanstad Noord met 6%. In Zaanstad Midden en Zaanstad Zuidoost neemt het leerlingaantal af met 9%, respectievelijk 8%.

Voor de middellange termijn (2015) geldt min of meer hetzelfde beeld; ten opzichte van 2010 groeit het aantal leerlingen in Noord met 2% en treedt een daling op in Midden (9%) en in Zuidoost (2%).

De gemeente Zaanstad hanteert als uitgangspunt dat er niet gebouwd wordt voor de leegstand. De uiteindelijke bepaling van de benodigde capaciteit vindt plaats op wijk- en buurtniveau. Op basis van de leerlingprognoses wordt gekozen voor uitbreiding van de capaciteit aan onderwijshuisvesting PO in Zaanstad Noord (zogenaamde areaaluitbreiding). In Zaanstad Midden wordt, vanwege afnemende leerlingaantallen, ruimte afgestoten of aangewend voor bredeschoolfuncties. In Zaanstad Zuidoost wordt in principe gekozen voor instandhouding van het bestaande (korte termijn) en op de langere termijn (2025) het afstoten van vierkante meters. In een aantal wijken wekt het daadwerkelijke aantal leerlingen de afgelopen jaren fors af van de prognoses, wat geresulteerd heeft in een (tijdelijk) capaciteitstekort. Dit betreft de wijken Krommenie Oost en West en Zaandam Zuid. In deze wijken zal tijdelijk capaciteitsuitbreiding plaatsvinden. Vanzelfsprekend vindt ook capaciteitsuitbreiding plaats in uitleggebieden.

De gemeente Zaanstad kent vijf schoolbesturen ten behoeve van het Primair Onderwijs, te weten:

- Stichting voor Bijzonder Primair Onderwijs in de Zaanstreek AGORA (21 PO-scholen en 2 scholen voor Speciaal Basisonderwijs in Zaanstad);
- Stichting Zaan Primair (24 PO-scholen en 2 scholen voor Speciaal Basisonderwijs in Zaanstad);
- Stichting Islamitisch Onderwijs Zaanstad (1 school);
- Schoolvereniging voor Onderwijs op Grondslag van Vrije Persoonlijkheidsvorming (1 school);
- Stichting Vrije School Zaanstreek (1 school).

De gemiddelde leeftijd van de schoolgebouwen in Zaanstad bedraagt 30,3 jaar. Anno 2010 is 22% van de schoolgebouwen voor Primair Onderwijs 40 jaar of ouder (15 van de 67 gebouwen). In de komende 5 jaar bereiken nog eens 11 scholen de leeftijdsgrens van 40 jaar. Tussen nu en 2015 zijn derhalve in totaal 26 gebouwen op basis van hun leeftijd toe aan renovatieonderhoud. Dit betreft 39% van het totale gebouwenbestand.

In voorliggend IHP PO zijn 52 projecten benoemd, waarvan er 36 beoogd zijn uit te voeren in de periode 2010-2015. Deze projecten zijn benoemd vanwege capaciteitsgebrek, de technische staat / leeftijd van het gebouw of wegens bredeschoolkansen c.q. behoefte aan een impuls in de wijk.

In Zaanstad Noord is in de periode 2010-2015 grootschalige nieuwbouw en uitbreiding van de capaciteit beoogd door de realisatie van de semi-permanente school in Saendelft Oost en de MFA Kreekrijk (de laatste eerst in tijdelijke huisvesting, daarna in permanente huisvesting). Op kleinere schaal vindt uitbreiding plaats bij Komeet, het complex aan de Brandakkerstraat, De Overhaal en De Bijenkorf.

Voorgenomen vervanging als gevolg van de leeftijd van de gebouwen betreft De Toermalijn, de 'herstructurering Krommenie' (De Evenaar, De Hoeksteen en Het Palet, inclusief de gymzaal aan de Komarowlaan) en Komeet Jupiterstraat. Onderzocht wordt of upgrading van het gehele complex aan de Brandakkerstraat mogelijk is.

In Zaanstad Midden komt als gevolg van de afname in leerlingaantallen in de periode 2010-2015 ruimte vrij in De Zoeker, De Golfbreker, De Watermolen en mogelijk op termijn ook in De Voorzaan Baltischestraat. De vrijkomende ruimte kan worden ingezet ten behoeve van onderwijs, of, indien er geen behoefte is aan ruimte voor het onderwijs, (uitbreiding van) bredeschoolfuncties.

Verder vindt in Midden vervanging van bestaande huisvesting plaats vanwege de leeftijd van de gebouwen. Dit betreft De Werf en mogelijk De Zoeker en een gedeelte van Over de Brug Hannie Schaft.

Et Buut en Westerkim krijgen vervangende huisvesting vanwege vergunningproblematiek rond het huidige gebouw van Et Buut. Een tijdelijke uitbreiding van Et Buut wordt opgevangen door verwijzing. De Lindenboom wordt mogelijk verplaatst c.q. vervangen vanwege de ontwikkeling in het gebied A8erna.

Als gevolg van woningontwikkeling wordt een nieuwe MFA gerealiseerd in Nieuw West / Inverdan West.

Zaanstad Zuidoost kampt op de korte termijn met een capaciteitsgebrek, met name in de wijk Zaandam Zuid. Uitbreiding van de capaciteit wordt beoogd door de realisatie van de MFA Gibraltar en – op zeer korte termijn - kleinschalige uitbreiding bij De Tamarinde Schaarsven en De Herman Gorter. Het capaciteitstekort van De Roos wordt opgevangen door middel van verwijzing (en bij mogelijke verdere groei door uitbreiding). Onderzocht zal worden hoe dit capaciteitsprobleem zich op de langere termijn ontwikkelt.

Beoogde vervanging van de huisvesting als gevolg van verouderde gebouwen op de middel-lange termijn (2010-2015) betreft de scholen Het Schatrijk, De Tamarinde Jonge Arnoldusstraat, en De Herman Gorter. In Zaanstad Zuidoost krijgt de wijk Poelenburg een MFA, waardoor de leefkwaliteit van de wijk toeneemt. Hierin zal OBS De Gouw een plaats krijgen (verplaatst vanaf de locatie Noorderven). Beoogd wordt ook de Rosmolenwijk een impuls te geven door aan de noordkant van de wijk de scholen Over de Brug Rosmolenstraat en De Keizel samen te voegen in een MFA (vervangende nieuwbouw). Aan de zuidkant is vervangende nieuwbouw voor de Willibrordschool gedacht, eveneens in een MFA.

Met de eerste 36 projecten, beoogd op te starten en (nagenoeg allemaal) uit te voeren in de periode 2010-2015, is een bedrag gemoeid van bijna € 82 miljoen. Als gevolg van de langere doorlooptijd van de MFA's Kreekrijk en Poelenburg, wordt een klein deel van dit bedrag (te weten € 1,2 miljoen) pas in 2016 uitgegeven. De tabel op de volgende bladzijde geeft een overzicht van de uitgaven per jaar voor de periode tot en met 2016:

Verwachte uitgaven per jaar	
in € mln.	
2010	1,1
2011	11,6
2012	12,8
2013	25,6
2014	16,7
2015	12,8
2016	1,2
TOTAAL	81,9

In het IHP PO is nog geen rekening gehouden met mogelijke opbrengsten als gevolg van vrijvallende locaties of door het rekenen van kostprijsdekkende of marktconforme huur voor het gebruik van onderwijsruimten door andere instanties.

Met de realisatie van de in dit IHP voorgestelde uitvoeringsprogramma wordt beoogd de spreiding en onderwijscapaciteit van huisvesting Primair Onderwijs in 2015 aan te laten sluiten bij de omvang die Zaanstad dan heeft. Hierbij geldt dat twee van de benoemde projecten (de MFA's Poelenburg en Kreekrijk) doorlopen tot in 2016/2017; een en ander mede afhankelijk van de voortgang van een aantal grote woningbouwprojecten (o.a. Inverdan West, Poelenburg). Waar nodig vindt een herstructurering/herverdeling van het gebruik van gebouwen plaats.

Na 2015 kan worden volstaan met instandhouding van de onderwijshuisvesting voor het Primair Onderwijs (regulier groot onderhoud, renovatieonderhoud en vervangende nieuwbouw). Alleen indien er na 2015 sprake is van grootschalige woningbouwprojecten, zal incidenteel verdere uitbreiding van de capaciteit nodig zijn. Hiermee wordt het mogelijk om in de toekomst over te gaan op een structurele financiering van huisvesting Primair Onderwijs, waarmee de fluctuaties in de benodigde jaarbudgetten kunnen worden afgevlakt.

Voorts heeft de gemeente in dit IHP een 19-tal ontwikkelpunten met betrekking tot de huisvesting van het Primair Onderwijs benoemd, die zij in het eerste kwartaal van 2011 uitgewerkt wil hebben, zie hoofdstuk 8. De uitkomsten hiervan kunnen worden toegevoegd aan het IHP PO, worden opgenomen in de Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs van de gemeente Zaanstad of worden vastgelegd in een separaat te sluiten convenant tussen de gemeente en de schoolbesturen.

1. INLEIDING

1.1 Context en aanleiding

De Sociale Structuurvisie is de komende jaren bepalend voor het Zaanse beleid rondom maatschappelijke voorzieningen. Het succes van een goed beleid op het gebied van onderwijs, zorg, sport, cultuur en welzijn is mede afhankelijk van de keuzes die de gemeente maakt voor de huisvesting ('accommodaties') van deze voorzieningen. Hiertoe zal begin 2011 het Accommodatiebeleidsplan worden opgeleverd.

De gemeente Zaanstad hanteert het principe van 'wijkgericht werken'. Immers, in een stad als Zaanstad met negentien verschillende wijken en meer dan vijftig unieke buurtjes pakt algemeen beleid niet voor elke wijk even goed uit. Maatwerk leveren is daarom het uitgangspunt, waarbij wel gestreefd wordt naar een zo groot mogelijke uniformiteit in de aanpak. Het leveren van maatwerk is mogelijk door goed te weten wat er leeft en speelt binnen een wijk en door bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties te betrekken bij de uitvoering én het opstellen van beleid.

De gemeente Zaanstad heeft zich ten doel gesteld de ontwikkelings- en ontplooiingskansen van de Zaanse jeugd te bevorderen en te ondersteunen waar nodig. In het collegeprogramma wordt gesteld dat de jongeren in Zaanstad als volwaardig onderdeel van de samenleving de ruimte verdienen om veilig en gezond op te groeien. In een wijk waar ze zich thuis voelen en waar ze meedenken en meewerken om hun leefomgeving te verbeteren. Op school moeten leerlingen zich uitgedaagd voelen om het beste uit zichzelf te halen. Ze benutten of ontwikkelen hun talenten ook in hun vrije tijd bij sport- en/of cultuurverenigingen. De Brede School is een waardevolle voorziening, waar veel schakels in het jeugd- en onderwijsveld op een natuurlijke wijze samenkomen. De gemeente Zaanstad wenst deze voorziening in stand te houden, of te stimuleren op plekken waar deze tot op heden nog onvoldoende tot ontwikkeling is gekomen.

Per 1 januari 1997 is zorg voor de onderwijshuisvesting van scholen voor het Primair, Voortgezet en Speciaal Onderwijs gedecentraliseerd van het rijk naar de gemeenten. Sinds dat jaar ontvangen gemeenten in het gemeentefonds jaarlijks een bedrag om de zorgplicht voor hun schoolgebouwen goed te regelen. Dit bedrag is echter niet geormerkt, waardoor een gemeentebestuur in principe de vrijheid heeft deze middelen te besteden op een haar passende wijze.

Gemeenten hebben de opdracht om te voorzien in adequate huisvesting voor het Primair, Voortgezet en Speciaal Onderwijs op basis van een verordening. De gemeente Zaanstad hanteert hiertoe haar eigen verordening, die gebaseerd is op de Modelverordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs van de VNG. In de VNG-verordening wordt een normkostenvergoeding per vierkante meter gehanteerd. Anno 2010 wordt landelijk de discussie gevoerd of deze normkostenvergoeding nog toereikend is voor een gebouw dat moet voldoen aan de eisen van het huidige Bouwbesluit. De eisen aan een gebouw zijn sinds de jaren '80 aangescherpt, terwijl daar geen of onvoldoende structurele verhoging van de normvergoeding tegenover stond.

De gemeente Zaanstad beschikt over 67 schoolgebouwen voor Primair Onderwijs, met een gemiddelde leeftijd van circa 30 jaar. In de afgelopen jaren heeft de gemeente Zaanstad voornamelijk geïnvesteerd in het Voortgezet Onderwijs. Al geruime tijd dringen betrokkenen van binnen én buiten de gemeentelijke organisatie aan op een gestructureerde aanpak van

de huisvesting Primair Onderwijs, zodat capaciteitsproblemen en klachten met betrekking tot de kwaliteit en functionaliteit van de verouderde gebouwen weggewerkt kunnen worden. Hierdoor wordt het mogelijk om in de toekomst over te gaan op een structurele financiering van huisvesting Primair Onderwijs, waarmee de fluctuaties in de benodigde jaarbudgetten kunnen worden afgevlakt.

Vornoemde beoogde gestructureerde aanpak is verwoord in dit Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs Zaanstad (IHP PO). Dit IHP PO omvat de kaders en beleidsuitgangspunten met betrekking tot de huisvesting van het Primair Onderwijs in de gemeente Zaanstad. Het IHP beschrijft de verwachte ontwikkelingslijn voor de periode 2010-2025 en kan tevens worden gebruikt als planningsinstrument voor de periode 2010 – 2015.

1.2 Belangen gemeente en schoolbesturen

De gemeente Zaanstad kent vijf schoolbesturen ten behoeve van het Primair Onderwijs, te weten:

- Stichting Zaan Primair (24 PO-scholen en 2 scholen voor Speciaal Basisonderwijs in Zaanstad);
- Stichting voor Bijzonder Primair Onderwijs in de Zaanstreek AGORA (21 PO-scholen en 2 scholen voor Speciaal Basisonderwijs in Zaanstad);
- Stichting Islamitisch Onderwijs Zaanstad (1 school);
- Schoolvereniging voor Onderwijs op Grondslag van Vrije Persoonlijkheidsvorming (1 school);
- Stichting Vrije School Zaanstreek (1 school).

De gemeente streeft naar een versterking van de sociale structuur. Dit wil zij onder andere bereiken door het opleidingsniveau van haar inwoners te verhogen en hoogopgeleiden beter vast te houden. Hiertoe is het van belang dat kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen en ontplooiën, dat de school fungeert als ontmoetingsplek in de wijk en dat de inwoners de mogelijkheden van talentontwikkeling geboden krijgen.

Het gezamenlijke belang van zowel de gemeente als de schoolbesturen is het centraal stellen van het kind en hem/haar maximale ontwikkelmogelijkheden te bieden. Goede huisvesting voor Primair Onderwijs is hiervoor een van de randvoorwaarden.

Voor de schoolbesturen is tevens van belang dat de onderwijshuisvesting goed toegankelijk is, zowel in fysieke zin als met betrekking tot de ontmoetingsfunctie in de wijk. Ook vragen de schoolbesturen aandacht voor interne veiligheid en de veiligheid in de directe omgeving van een school. Voorts is het van belang dat de onderwijshuisvesting voldoende van kwaliteit en capaciteit is. De schoolbesturen hebben tevens aangegeven het belangrijk te vinden dat gebruikers (kinderen, leerkrachten, schoolbesturen) en omwonenden trots zijn op het schoolgebouw in hun wijk. De schoolbesturen veronderstellen dat hierdoor een grotere betrokkenheid bij de school ontstaat, waardoor de sociale controle groeit en onder buurtbewoners het gevoel ontstaat 'mede-eigenaar' te zijn van het schoolgebouw. Uit ervaring is gebleken dat vandalisme hierdoor veelal afneemt en daarmee ook de kosten die gemoeid zijn met veiligheidsmaatregelen, vandalismpreventie en schadeherstel. Deze kosten komen normaliter voor rekening van de gemeente.

1.3 **Proces**

Het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs is in overleg met de betrokken schoolbesturen tot stand gekomen.

Per wijk zijn de verwachte ontwikkelingen in de komende 10 jaar naar voren gebracht (o.a. economische ontwikkelingen, woningbouwprojecten, andere relevante ontwikkelingen). Bekeken is of op de lange termijn Zaanstad-breed voldoende huisvestingscapaciteit beschikbaar is voor het Primair Onderwijs, van een voldoende kwaliteitsniveau en met voldoende gebruiksmogelijkheden.

Hiertoe zijn vanuit een breed perspectief de afzonderlijke schoolgebouwen en - waar van toepassing - de te nemen maatregelen besproken. Vervolgens is de prioritering van de beoogde aanpassingen vastgesteld.

Op basis van deze prioritering is benoemd welke projecten benodigd zijn om de huisvesting van het Primair Onderwijs op een dusdanig kwaliteitsniveau te brengen, dat vervolgens in de periode tot 2025 kan worden volstaan met het uitvoeren van regulier (groot) onderhoud. Genoemde projecten zijn vertaald in tijd en geld. De financiële gevolgen van de (met name) grootonderhoudsprojecten waaraan een lagere prioriteit is toegekend, zijn nog niet in beeld gebracht.

In samenspraak met de schoolbesturen zijn tevens een aantal thema's vastgesteld die op een later moment nader moeten worden uitgewerkt en vastgelegd in het IHP PO, de Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs van de gemeente Zaanstad, danwel in een Convenant met de schoolbesturen.

1.4 **Reikwijdte Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs**

1.4.1 Afbakening

Onderwijs en tal van andere voorzieningen kunnen niet worden aangeboden zonder 'een dak boven het hoofd'. Het voorliggend Integraal Huisvestingsplan richt zich op de huisvesting van het Primair Onderwijs, waarbij het Speciaal Basisonderwijs buiten beschouwing is gelaten. Ook de gymzalen ten behoeve van het PO zijn in het IHP PO meegenomen.

Vanuit de Wet op het Primair Onderwijs zijn de scholen gehouden onderwijs te bieden aan kinderen van 4-12 jaar. Uit de motie Bos/Van Aartsen (2006) komt de verplichting voort dat scholen tevens buitenschoolse opvang voor deze doelgroep dienen te organiseren. Zij hoeven dit echter niet 'in eigen huis' aan te bieden. In het IHP PO zijn ook de functioneel aan onderwijs gekoppelde voorzieningen in kaart gebracht (zie Bijlage 8 en hoofdstuk 8, Ontwikkelpunten). Dit betreft peuterspeelzalen en commerciële dagopvang voor kinderen van 0 tot 4 jaar en naschoolse activiteiten voor kinderen tot en met 14 jaar.

De huisvesting van de overige maatschappelijke voorzieningen zal in het nog te formuleren Accommodatiebeleidsplan aan de orde komen.

1.4.2 Samenhang IHP PO, Verordening en Convenant

Het IHP geeft de kaders en beleidsuitgangspunten met betrekking tot de huisvesting van het Primair Onderwijs. Tevens biedt het IHP PO het langetermijnperspectief met betrekking tot de huisvesting van het Primair Onderwijs; de verwachte ontwikkelingen voor de periode 2010-2025. Als afgeleide hiervan wordt het beoogde uitvoeringsprogramma voor 2010-2015 beschreven.

In de Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs gemeente Zaanstad worden gedetailleerde uitgangspunten en afspraken met betrekking tot de onderwijshuisvesting vastgelegd. Dit betreft onder meer uitgangspunten voor de bepaling van de ruimtebehoefte en de normvergoeding. Waar nodig worden afspraken lokaal verbijzonderd.

Daarnaast wenst de gemeente specifieke afspraken met de schoolbesturen met betrekking tot het gebruik van de voorzieningen vast te leggen in een Convenant.

Tot op heden waren de schoolbesturen gehouden om jaarlijks voor 1 februari bij de gemeente een aanvraag in te dienen voor hun beoogde huisvestingsprojecten, met de bedoeling deze te laten opnemen in het Programma Huisvestingsvoorzieningen van de gemeente. Dit Programma omvat de huisvestingsprojecten die in het jaar na vaststelling voor bekostiging in aanmerking komen. In voorliggend IHP zijn nu de beoogde huisvestingsprojecten voor de komende vijf jaar vastgelegd. Voor de projecten die reeds in het IHP zijn benoemd, vervalt daarmee de taak van de scholen om de separate aanvragen in te dienen. Dit zal in een nog te sluiten Convenant met de schoolbesturen PO worden vastgelegd.

1.4.3 Doel IHP PO

Het IHP PO is er in eerste instantie op gericht om de opgelopen scheefgroei in capaciteit en achterstand in kwaliteit weg te werken. Een tekort aan capaciteit doet zich met name voor in Zaanstad Noord, waar als gevolg van woningontwikkeling in Noorderwelf het aantal kinderen van 4-12 jaar op de middellange termijn toe zal nemen, zie ook § 3.1.1. Als gevolg van Inverdan West wordt op langere termijn in Nieuw West een capaciteitstekort verwacht. In Zaanstad Zuidoost is op korte termijn sprake van een (tijdelijk) tekort aan capaciteit. In Zaanstad Midden is sprake van een ruimteoverschot.

Daar waar een kwalitatieve inhaalslag wordt voorgesteld, is dit veelal een gevolg van de leeftijd van het desbetreffende schoolgebouw. De gemeente Zaanstad hanteert met betrekking tot haar onderwijshuisvesting een afschrijvingstermijn van 40 jaar, waarna (indien noodzakelijk) renovatieonderhoud plaatsvindt, waarmee de levensduur van het gebouw met 20 jaar verlengd wordt. N.B. De gemiddelde leeftijd van de schoolgebouwen voor PO in Zaanstad is 30 jaar, waarbij geldt dat anno 2010 22% ouder is dan 40 jaar. In 2015 is dat percentage opgelopen tot 39%.

Met de realisatie van de in dit IHP voorgestelde uitvoeringsprogramma wordt beoogd de (spreiding van) onderwijscapaciteit in 2015 op peil te brengen voor de omvang die Zaanstad dan heeft. Als gevolg van doorgeschoven woningbouwontwikkelingen en omgevingsfactoren zullen een tweetal benoemde projecten doorlopen tot 2016-2017.

Na die periode kan worden volstaan met instandhouding van de onderwijshuisvesting voor het Primair Onderwijs (regulier groot onderhoud, renovatieonderhoud en vervangende nieuwbouw). Op basis van de huidige leerlingprognoses is de verwachting dat na 2015 geen verdere uitbreiding van de capaciteit meer nodig is ten behoeve van de bestaande stad. Hiermee wordt het mogelijk om in de toekomst over te gaan op een structurele financiering

van huisvesting Primair Onderwijs, waarmee de fluctuaties in de benodigde jaarbudgetten kunnen worden afgevlakt. Alleen indien er na 2015 sprake is van grootschalige woningbouwprojecten zal incidenteel verdere uitbreiding van de capaciteit nodig zijn.

Op basis van het uitvoeringsprogramma uit het IHP zullen jaarlijkse investeringsplafonds worden vastgesteld, te beginnen voor de periode 2010-2015. Jaarlijks zal het uitvoeringsprogramma en daarmee samenhangend het investeringsprogramma worden geactualiseerd, waarbij telkens een jaar verder vooruit gekeken wordt.

1.5 Leeswijzer

Het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs geeft in hoofdstuk 2 de kaders en beleidsuitgangspunten weer, die ten grondslag liggen aan het IHP PO. Deze kaders zijn beschreven 'van grof naar fijn'; allereerst worden het wettelijk kader met betrekking tot onderwijs-huisvesting weergegeven. Vervolgens worden de Zaanse beleidsuitgangspunten omtrent tot jeugd en onderwijs beschreven. De Zaanse uitgangspunten voor de onderwijshuisvesting volgen als afgeleide van dit beleid.

In hoofdstuk 3 is aangegeven hoe deze kaders en uitgangspunten zich vertalen naar de Zaanse situatie. In de daaropvolgende hoofdstukken wordt een beschrijving gegeven van de huidige stand van zaken (hoofdstuk 4) en de overeengekomen prioritering voor de projecten die in de eerste vijf jaar moeten worden uitgevoerd (hoofdstuk 5), en de vertaling hiervan in tijd en geld (hoofdstuk 6). Hiermee vormen hoofdstuk 5 en 6 het zogenaamde uitvoeringsprogramma voor de periode 2010-2015.

Na de conclusies in hoofdstuk 7 volgen de ontwikkelpunten die de gemeente nog verder wenst uit te werken (hoofdstuk 8).

Bijlage 1 geeft een samenvatting van maatregelen in het kader van de brede heroverwegingen, die mogelijk gevolgen hebben voor de huisvesting van het Primair Onderwijs. Bijlage 2 geeft de ambities van de Lokale Educatieve Agenda van de gemeente Zaanstad weer. In Bijlage 3 worden de mogelijke ontwikkelingsprofielen voor MFA's weergegeven.

Bijlage 4 geeft de loopafstanden weer naar openbare en confessionele scholen (naar de dichtstbijzijnde en naar de feitelijke basisschool). In Bijlage 5 is een overzicht opgenomen van de spreiding van de scholen over de wijken. Bijlage 6 geeft de financiële en plannings-technische consequenties van de projecten die het uitvoeringsprogramma benoemd worden. Bijlage 7 geeft de (mogelijk) vrijvallende onderwijslocaties als gevolg van dit IHP weer.

Bijlage 8 geeft - per gebied en per wijk - een gedetailleerde beschrijving van de afzonderlijke schoolgebouwen en gymzalen (vierkante meters, technische en functionele staat, ontwikkel-perspectief).

2. KADERS EN BELEIDSUITGANGSPUNTEN

2.1 Wettelijk kader

De gemeente draagt zorg voor alle huisvestingsvoorzieningen voor het Primair Onderwijs op haar grondgebied. Deze zogenaamde zorgplicht is vastgelegd in de Wet op het Primair Onderwijs (WPO). Per 1 januari 1997 is de zorgplicht voor schoolgebouwen overgeheveld van het Rijk naar de gemeenten. Doel van deze decentralisatie was het mogelijk maken van maatwerk en het efficiënter gebruik maken van schoolgebouwen.

Hierbij geldt dat schoolbesturen in principe juridisch eigenaar zijn van het gebouw en verantwoordelijk c.q. aansprakelijk is voor het gebouw. Bovendien dienen zij de instandhouding van de 'binnenkant' (gebruikersonderhoud) te bekostigen. Hiertoe ontvangen de schoolbesturen rechtstreeks van het Rijk een vergoeding.

De gemeente beschikt over het economisch claimrecht (subrogatie bij wet) en heeft de plicht voor de realisatie van de huisvesting en (grofweg) de instandhouding van de 'buitenkant' van het schoolgebouw (eigenaarsonderhoud) te bekostigen. De gemeente ontvangt hiervoor jaarlijks via het Gemeentefonds een vergoeding van het Rijk. Deze vergoeding is echter niet geormerkt.

Burgemeester en Wethouders stellen jaarlijks een onderwijshuisvestingsbudget beschikbaar, de Raad stelt een verordening vast met een verdeling van de huisvestingsmiddelen. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het onderwijshuisvestingsbeleid ligt bij het College van B&W.

Conform de Wet op het Primair Onderwijs is de gemeente bevoegd om een gedeelte van een gebouw of terrein dat (tijdelijk of gedurende een gedeelte van de dag) niet nodig is voor de daar gevestigde school, aan te wenden als huisvesting voor een andere school of culturele, maatschappelijke of recreatieve doeleinden. Dit voorgenomen gebruik dient zich te verenigen met het onderwijs van de in het gebouw gevestigde school. Indien de gemeente geen gebruik maakt van dat recht, kan het schoolbestuur zelf een gedeelte van het gebouw of terrein beschikbaar stellen aan uit de openbare kas bekostigd onderwijs of andere culturele, maatschappelijke of recreatieve doeleinden. Verhuur aan derden is toegestaan, mits de beschikbare ruimte niet nodig is ten behoeve van het uit de openbare kas bekostigde onderwijs. Bij verhuur dient te allen tijde toestemming te worden gevraagd aan Burgemeester en Wethouders.

In de Verordening Voorzieningen Huisvesting is geregeld dat een de gemeente dient te zorgen voor huisvesting als:

- Een nieuwe school wordt opgericht;
- Met behulp van leerlingprognoses kan worden aangetoond dat de verwachte leerlingen gedurende minimaal 15 jaar gehuisvest moeten worden (permanente voorziening) of
- Met behulp van leerlingprognoses kan worden aangetoond dat de verwachte leerlingen gedurende minimaal 4 jaar gehuisvest moeten worden (tijdelijke voorziening);
- Er binnen 2000 meter hemelsbreed geen geschikt (te maken) gebouw of mogelijkheid tot medegebruik beschikbaar is c.q. beschikbaar komt.

Aanvullend daarop blijkt de noodzaak tot vervangende nieuwbouw als het gebouw of voldoende zwaarwegende gebouwelementen in een dusdanige slechte/ matige conditie zijn,

dat onderhoud en / of aanpassingen geen redelijk resultaat opleveren (in kosten ten opzichte van de levensduurverlenging).

Daarnaast kan er sprake zijn van vervangende nieuwbouw als:

- Vervanging per saldo geen meerkosten met zich meebrengt (zulks ter beoordeling van het College);
- Vervanging van een gebouw noodzakelijk is als gevolg van een herschikkingsoperatie;
- Vervanging in verband met ontwikkelingen in de ruimtelijke ordening noodzakelijk is.

2.1.1 Ontwikkelingen vanuit Rijksbeleid

Als gevolg van de financiële en economische crisis zijn de overheidsfinanciën zoveel slechter geworden dat op rijksniveau fundamentele keuzes voor de toekomst noodzakelijk zijn.

In het najaar van 2009 heeft het toenmalige kabinet 20 werkgroepen ingesteld, die op evenzovele beleidsterreinen beleidsvarianten en besparingsmogelijkheden hebben geïnventariseerd.

Op 1 april 2010 zijn deze zogenaamde 'brede heroverwegingen' aan de Tweede Kamer aangeboden. Doel van de deze brede heroverwegingen was om politieke besluitvorming zo goed mogelijk voor te bereiden en onderbouwde keuzes mogelijk te maken over de omvang en het niveau van de collectieve voorzieningen. Het is aan de politiek en aan het nieuwe kabinet deze keuzes te maken.

Helder is dat deze maatregelen gericht zijn op bezuinigingen op rijksniveau, waarmee een gerede kans ontstaat dat eventuele financiële gevolgen door gemeenten opgevangen zullen moeten worden. Op dit moment is echter nog geen uitspraak te doen over de omvang en reikwijdte van deze (financiële) risico's.

Bijlage 1 geeft een beknopte weergave van de brede heroverwegingen, die mogelijk invloed hebben op het beleid ten aanzien van de huisvesting van het Primair Onderwijs.

Genoemde maatregelen zullen – indien ze worden doorgevoerd – consequenties kunnen hebben voor de huisvesting van het Primair Onderwijs.

2.2 **Beleidsuitgangspunten gemeente Zaanstad**

2.2.1 Locale Educatieve Agenda

Gemeente en schoolbesturen hebben gezamenlijk uitgesproken de jeugd mogelijkheden te willen bieden om zich optimaal en in brede zin te ontwikkelen. Hiertoe is op 15 juni 2009 de Locale Educatieve Agenda vastgesteld. De thema's op deze agenda zijn:

1. Vergroten van ontwikkelingskansen;
2. Zorg voor jeugd;
3. Stimuleren van taalontwikkeling;
4. Iedere schoolverlater heeft een startkwalificatie;
5. Innovatie;
6. Bestrijden van segregatie.

Bijlage 2 geeft de ambities bij de genoemde thema's weer.

2.2.2 Bredeschoolontwikkeling

Het Brede Schoolontwikkelingsbeleid is erop gericht om de ontwikkelingskansen van kinderen te optimaliseren, door een zo goed mogelijk sluitende samenwerking op gang te brengen tussen instanties uit de domeinen onderwijs, welzijn, kinderopvang, zorg, cultuur, sport & recreatie. De Intentieovereenkomst Brede Schoolontwikkeling (2009) voorziet erin dat elke wijk van Zaanstad een eigen Brede Schoolsamenwerkingsverband (coalitie) krijgt. Doel is dat eind 2010 alle wijken voorzien zijn van een operationele coalitie met uitgewerkte ambities en plannen van aanpak. De vorm van samenwerking zal per wijk verschillen; per wijkcoalitie wordt vastgesteld hoe, waarom, op welk niveau en met welke partners wordt samengewerkt.

Conform de Intentieovereenkomst Brede Scholen gelden de volgende uitgangspunten:

- De Brede School wordt een structurele voorziening.
- De Brede School is in iedere wijk van Zaanstad aanwezig, functioneert op wijk-/buurniveau en is toegespitst op de voor die wijk of buurt specifieke behoeften.
- Een Brede School biedt een zo goed mogelijk sluitend aanbod in de domeinen onderwijs, welzijnswerk, kinderopvang, zorg, cultuur, sport & recreatie.
- De Brede School biedt een veilige en uitdagende omgeving, waarbinnen kinderen zo optimaal mogelijk kunnen opgroeien en ontwikkelen.

Een Brede School betreft in eerste instantie een inhoudelijke samenwerking op wijk-/buurniveau, tussen minimaal de ketenpartners Onderwijs, Welzijn, Peuterspeelzalen, Kinderopvang en Zorg. Waar mogelijk of noodzakelijk zullen ook andere partners worden betrokken bij de samenwerking.

Een brede school kan op verschillende manieren fysiek vorm krijgen, variërend van een Bredeschoolketen, waarbij de betrokken instellingen samenwerken maar afzonderlijk gehuisvest zijn, via een Bredeschoolnetwerk (inhoudelijk partnerschap), een Bredeschoolcentrum (de betrokken instellingen zijn gehuisvest in één Multifunctionele Accommodatie) tot een Pedagogisch Educatieve Onderneming, waarbij de verschillende instellingen vanuit een integrale pedagogische en inhoudelijke visie opgaan in één integrale organisatie.

Met betrekking tot de huisvesting van brede scholen hanteert de gemeente Zaanstad de volgende uitgangspunten:

- Daar waar fysiek geen ruimte is om functies te combineren onder één dak, wordt gekozen voor een Bredeschoolketen;
- Indien er sprake is van leegstand in een schoolgebouw, zal de overtollige ruimte worden opgevuld met Bredeschoolfuncties.
- Daar waar nieuwbouw wordt gepleegd, worden functies gecombineerd in een MFA.

Indien er een MFA gerealiseerd wordt, hanteert de gemeente vijf mogelijke profielen. Per situatie vindt een bestuurlijke afweging plaats welk profiel van toepassing is. De mogelijke profielen zijn weergegeven in Bijlage 3.

Het toevoegen van partijen die deelnemen in een MFA leidt vaak tot een complexer proces, waardoor mogelijk vertraging in de ontwikkeling van de huisvesting optreedt. Per keer moet daarom een optimum gezocht worden in de snelheid van het proces enerzijds en de betaalbaarheid en optimale benutting van maatschappelijk vastgoed anderzijds.

Waar zich fysieke bredeschoolkansen voordoen als gevolg van leegstand of nieuwbouw, zijn deze benoemd in het IHP PO. In de normkostenvergoeding voor onderwijshuisvesting wordt echter geen rekening gehouden met de bekostiging voor huisvesting van overige maatschappelijke voorzieningen.

De kosten die gemoeid zijn met het beschikbaar stellen c.q. realiseren van deze maatschappelijke meters zijn niet in beeld gebracht in het IHP PO en kunnen niet gedekt worden uit de budgetten voor onderwijshuisvesting. Hiervoor dienen – waar van toepassing – binnen de gemeente aanvullende budgetten beschikbaar gesteld te worden.

BSO en kinderopvang zijn commerciële instellingen en moeten derhalve zelf hun huisvestingslasten bekostigen (marktconforme huur). (VVE)peuterspeelzalen zijn door de gemeente gesubsidieerde instanties, die kostprijsdekkende huur moeten betalen. De gemeente Zaanstad heeft tot op heden hiervoor echter geen specifieke budgetten toegekend. In de huidige situatie bekostigt de gemeente in feite de huur van de welzijnsinstellingen via de subsidiebeschikking. Deze huurprijs is echter niet kostendekkend en zal derhalve moeten worden aangepast. De gemeente Zaanstad onderzoekt nog hoe dit moet worden uitgevoerd; kostprijsdekkende huur betekent immers dat een substantieel groter deel van de subsidie besteed zal worden aan huur, ten koste van andere maatschappelijke activiteiten (zie ook hoofdstuk 8, Ontwikkelpunten).

2.2.3 Uitgangspunten onderwijshuisvesting

De door de gemeente in 2009 opgestelde leerlingprognoses liggen ten grondslag aan het IHP PO. Deze bieden het perspectief tot 2025. Op basis hiervan is de benodigde omvang van de schoolgebouwen - en daarmee de beoogde projecten - bepaald. Deze prognoses zullen, mede op basis van de 1-oktobertellingen en de bevolkingstelling van 1 januari, vanaf 2013 tweejaarlijks worden bijgesteld. Tot die tijd vindt jaarlijkse bijstelling plaats.

N.B. Conform de Modelverordening Voorzieningen Onderwijshuisvesting dient een schoolbestuur haar aanvraag voor bekostiging van een huisvestingsvoorziening te onderbouwen door middel van een leerlingprognose voor de betreffende school. In de Zaanse Verordening zal worden vastgelegd dat de prognoses gezamenlijk worden vastgesteld in het BOOZ, zie ook hoofdstuk 8, Ontwikkelpunten.

De gemeente Zaanstad heeft in 2004 haar eigen Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs opgesteld, gebaseerd op de Modelverordening van de Vereniging Nederlandse Gemeenten. In april 2008 heeft de VNG een vereenvoudiging van de Modelverordening voorgesteld. De gemeente Zaanstad is voornemens haar eigen Verordening aan te passen aan deze 'nieuwe VNG-verordening'. De uitgangspunten uit deze nieuwe Verordening liggen ten grondslag aan dit Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs. De belangrijkste wijziging hierbij die van invloed is op het IHP PO, is de wijze waarop de omvang van een schoolgebouw wordt bepaald. Voorheen werd op basis van het leerlingaantal het aantal groepen/lokalen vastgesteld, nu wordt op basis van het aantal leerlingen een vertaling gemaakt naar vierkante meters (zie ook § 4.1). Hiermee krijgen scholen meer mogelijkheden om het gebouw aan te laten sluiten bij de (toenemende) diversiteit in het onderwijs.

Met betrekking tot de realisatie en het gebruik van onderwijshuisvesting PO hanteert de gemeente Zaanstad de volgende uitgangspunten:

- De gemeente draagt zorg voor voldoende capaciteit in onderwijshuisvesting waarbij gestreefd wordt naar permanente gebouwen voor de lange termijn.
- De gemeente draagt zorg voor voldoende spreiding in onderwijshuisvesting, waarbij als uitgangspunt geldt dat ieder kind binnen 2000m (hemelsbreed) naar school moet kun-

- nen. Door de vrijheid van ouders om te kiezen voor een bepaalde school of schooltype, zal de feitelijke loopafstand vaak hoger uitvallen dan deze 2000m hemelsbreed.
- Uitbreiding van scholen vindt slechts plaats als daar op wijk- of buurtniveau aanleiding toe is. Gemeente en schoolbesturen zullen nadere afspraken maken over toelatingsbeleid in relatie tot de beschikbare huisvesting (zie ook hoofdstuk 8, Ontwikkelpunten).
 - Tijdelijke pieken in de leerlingaantallen, korter durend dan 15 jaar, worden bij voorkeur opgevangen door verwijzing of in semipermanente huisvesting. Met het oog op de kwaliteit van de voorziening zal een afweging worden gemaakt tussen de investering en de tijdelijkheid van de voorziening:
 - Omdat het onwenselijk is 1 groep uit te plaatsen, wordt een ruimtetekort ten behoeve van 1 groep (i.e. tot circa 50 m²) binnen de school opgelost (door middel van 'in-schikken').
 - Verwijzing vindt plaats indien een school tijdelijk (gedurende een periode korter dan 4 jaar) ruimte tekort komt voor 2 groepen of meer.
 - Huisvesting in semipermanente bouw vindt plaats indien het ruimtetekort langer dan 4 jaar, maar korter dan 15 jaar duurt.
 - Schoolgebouwen worden maximaal ingezet ten behoeve van sociaal-maatschappelijke voorzieningen, zowel binnen als buiten de reguliere schooltijden. Gemeente en schoolbesturen zullen gezamenlijk afspraken maken over dit meervoudig gebruik, zie ook hoofdstuk 8, Ontwikkelpunten.
 - **In dit IHP PO is per project uitgegaan van gegevens over de maat van schoolgebouwen met de kennis van 2010. Op het moment dat een project daadwerkelijk in voorbereiding genomen wordt, wordt bekeken of de uitgangspunten uit dit plan bijstelling behoeven op basis van bijvoorbeeld schoolgroei of –krimp en de nieuwste leerlingprognose.**

2.2.4 Financiële uitgangspunten

De gemeente Zaanstad heeft ten behoeve van haar onderwijshuisvesting tot op heden de normkostenvergoeding overgenomen, zoals die door de VNG wordt gehanteerd. Deze normkostenvergoeding is in de jaren '80 ontwikkeld door de commissie Londo en gebaseerd op een schoolgebouw dat in die tijd voldeed aan het Bouwbesluit en is sindsdien jaarlijks geïndexeerd.

Anno 2010 wordt landelijk de discussie gevoerd of de normkostenvergoeding nog toereikend is voor een gebouw dat moet voldoen aan de eisen van het huidige Bouwbesluit. De eisen aan een gebouw zijn sinds de jaren '80 aangescherpt (bijvoorbeeld dubbelglas in plaats van enkelglas), terwijl daar geen of onvoldoende structurele verhoging van de normvergoeding tegenover stond.

Dilemma is dat de mogelijkheid om onderwijshuisvesting te realiseren binnen de normkostenvergoeding sterk afhankelijk is van marktwerking. In tijden van economische schaarste en grote 'werkhonger' zullen aannemers lagere prijzen berekenen dan wanneer er sprake is van economische bloei.

De gemeente Zaanstad dient haar standpunt ten opzichte van de hoogte van de normkostenvergoeding nog te bepalen. In dit IHP wordt daartoe een voorzet gedaan (zie § 6.2). Hierbij is enerzijds de normkostenvergoeding als uitgangspunt genomen, maar ook de wens om kwaliteit te leveren.

Bijkomend gegeven is dat tegenwoordig vanuit de maatschappij veel meer aandacht gevraagd wordt voor kwaliteitsaspecten zoals Frisse Scholen en duurzaamheid. Dergelijke aanvullende eisen kunnen niet bekostigd worden uit de vigerende normvergoeding. De scheiding tussen de 'buitenkant' en de 'binnenkant' (zie § 2.1) is in feite een scheiding tus-

sen investering en exploitatie. Deze verschillende bekostigingsstromen (een aan de gemeente en een rechtstreeks aan de schoolbesturen) werken belemmerend bij de verwezenlijking van duurzaamheidsambities.

Begin 2010 heeft toenmalig staatssecretaris Dijkema verkondigd dat schoolbesturen de middelen die zij vanuit het rijk ontvangen in de lumpsumbekostiging niet mogen besteden aan investeringen in huisvesting. Hiermee zou het dus niet toegestaan zijn om schoolbesturen - vanuit de gedachte dat zijn hun investering op de lange termijn door exploitatievoordeel kunnen terugverdienen - mee te laten investeren in duurzaamheidsmaatregelen. Vanuit het Rijk wordt momenteel onderzocht hoe scholen en gemeenten hiermee om kunnen gaan.

3. VERTALING KADERS EN UITGANGSPUNTEN

3.1.1 Capaciteit

Bij de vaststelling van de benodigde capaciteit op de lange termijn zijn de leerlingprognoses voor 2025 als uitgangspunt gehanteerd. Voor de middellange termijn zijn de leerlingprognoses voor 2015 gehanteerd.

Tabel 1 laat zien dat het aantal basisschoolleerlingen in de periode tot 2025 Zaanstad-breed licht afneemt (3%). Dit komt omdat de totale bevolking van Zaanstad nauwelijks afneemt; de vergrijzing wordt gecompenseerd door de uitleggebieden die in de komende jaren gerealiseerd zullen worden. Deze nieuwbouw trekt jonge gezinnen aan.

Vanuit haar zorgplicht dient de gemeente voldoende capaciteit aan onderwijshuisvesting te realiseren. Anno 2010 bestaat 90% van de totaal beschikbare huisvesting uit permanente bouw (dit komt overeen met 75.640 m² bvo) en 10% uit semipermanente of tijdelijke bouw (8.320 m² bvo). Gesteld kan worden dat de gemeente Zaanstad daarmee op de lange termijn beschikt over voldoende capaciteit, zie ook tabel 1.

De gemeente Zaanstad streeft er echter naar zo min mogelijk gebruik te maken van semipermanente of tijdelijke huisvesting, anders dan voor de opvang van kortdurende pieken in de leerlingprognoses. Dit betekent dat op de lange termijn (in de periode tussen nu en 2025) als gevolg van areaaluitbreiding in de uitleggebieden en vervanging van semipermanente bouw, de gevraagde capaciteitsuitbreiding van de permanente huisvesting 4.000 m² bvo bedraagt (toename van de huidige 75.640 m² bvo naar de benodigde 79.400 m² bvo).

ZAANSTAD	2010	2025
Aantal leerlingen	14.319	13.860
Vierkante meters benodigd	82.000 m ² bvo	79.400 m ² bvo

Capaciteit	2010
Vierkante meters beschikbaar	83.960 m ² bvo
In gebruik door derden (PSZ, BSO)	3.000 m ² bvo
Totaal tbv PO	80.960 m² bvo

Tabel 1: Beschikbare en benodigde capaciteit Zaanstad

Op basis van het beschikbare aantal vierkante meters in 2010 (83.960 m² bvo) en de benodigde capaciteit (82.000 m² bvo) zou in principe gesteld kunnen worden dat de gemeente Zaanstad anno 2010 over een overcapaciteit aan onderwijshuisvesting PO beschikt (circa 2.000 m² bvo).

In geheel Zaanstad is echter – als gevolg van ruimteoverschot in het verleden – in totaal een vijftigtal lokalen in gebruik gegeven aan andere, aan het onderwijs gelieerde functies, wat overeen komt met circa 3.000 m² bvo (circa 4% van de beschikbare huisvesting; inschatting). Deze meters zijn niet meer beschikbaar voor het onderwijs, maar een formele onttrekking aan de onderwijscapaciteit heeft nog niet plaatsgevonden.²

Door het beschikbaar stellen van huisvesting aan derden, bedraagt de werkelijk beschikbare capaciteit ten behoeve van het PO in 2010 circa 81.000 m² bvo. Dat betekent dat er anno

² Het exacte aantal meters dat in gebruik gegeven is aan derden, is nog niet vastgesteld (zie ook de ontwikkelpunten in hoofdstuk 8).

2010 een ondercapaciteit is van circa 1.000 m² bvo, verdeeld over heel Zaanstad. Dit komt overeen met de notie van de schoolbesturen dat een aantal schoolgebouwen wel over voldoende lokalen beschikt, maar dat de scholen 'krap' zijn.

N.B. De gemeente Zaanstad is voornemens om het exacte aantal vierkante meters dat in gebruik is door derden te inventariseren in relatie tot de benodigde capaciteit voor het onderwijs (zie ook hoofdstuk 8, Ontwikkelpunten),

Indien gekeken wordt naar de verschillende gebieden in Zaanstad, ontstaat een gedifferentieerder beeld met betrekking tot de benodigde capaciteit. In Zaanstad Noord groeit het aantal leerlingen op de lange termijn (2025) met 6% ten opzichte van 2010. In Zaanstad Midden en Zaanstad Zuidoost neemt het aantal leerlingen in diezelfde periode af met 9%, respectievelijk 8%. Een en ander is weergegeven in Tabel 2.

Deze tabel laat eveneens de ontwikkeling op middellange termijn zien (2015). In Zaanstad Noord komt de groei ten opzichte van 2010 langzaam op gang (2% in 2015), in Midden heeft de krimp zich in 2015 al voltrokken (9% ten opzichte van 2010) en in Zaanstad Zuidoost wordt de daling langzaam ingezet (2% krimp in 2015).

AANTAL LEERLINGEN	2010	2015	2025
Zaanstad Noord	5.398	5.513	5.721
Zaanstad Midden	4.622	4.191	4189
Zaanstad Zuidoost	42.99	4.200	3.941
Zaanstad Totaal	14.319	13.831	13.860

Tabel 2: Ontwikkeling aantal leerlingen

Dit beeld wordt ondersteund door de kaarten in Figuur 3. Deze laten zien dat het aantal 4-12 jarigen in Zaanstad Noord groeit tot 2013. In Zaanstad Midden neemt het aantal 4-12 jarigen af en in Zaanstad Zuidoost blijft het aantal basisschoolleerlingen stabiel³.

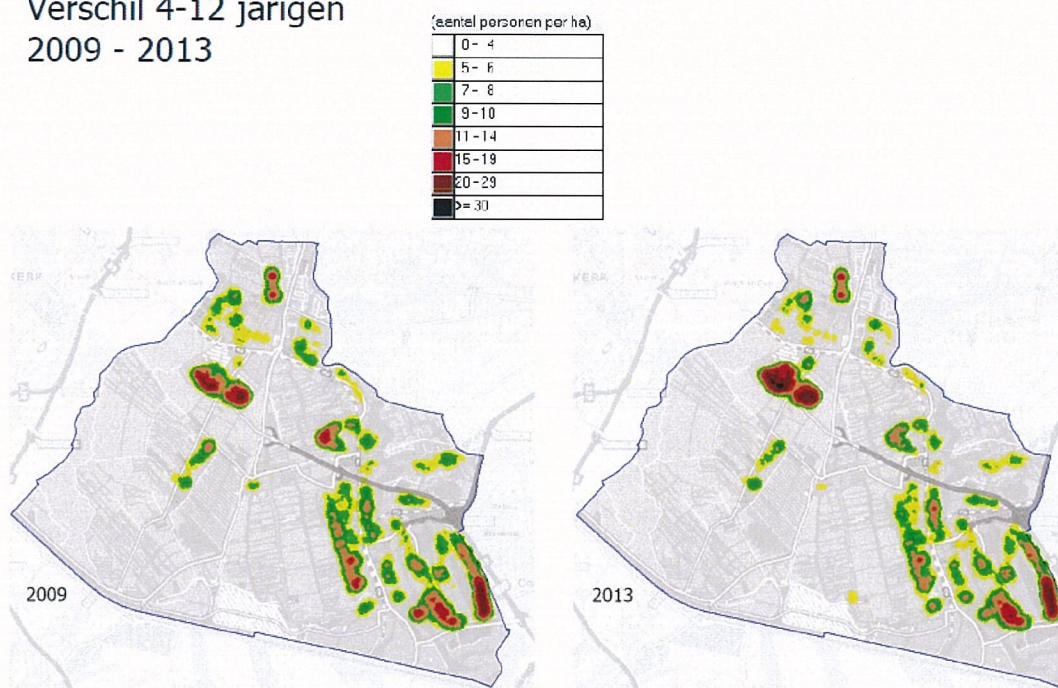
Principe-uitgangspunt is derhalve dat de gemeente – op basis van haar wettelijke taak – op de lange termijn (2025) alleen uitbreiding van de capaciteit van onderwijshuisvesting PO in Zaanstad Noord en in eventuele toekomstige uitlegebieden hoeft te realiseren.

Op de middellange termijn (2015) vindt uitbreiding van de huisvestingscapaciteit plaats in Zaanstad Noord en Nieuw West. In Zaanstad Midden zullen schoolgebouwen (gedeeltelijk) worden afgestoten of beschikbaar gesteld worden ten behoeve van bredeschoolfuncties. In Zaanstad Zuidoost zou de gemeente – op basis van de leerlingprognoses – alleen daar waar nodig vervangingshuisvesting hoeven te realiseren.

Voor een aantal wijken geldt echter dat de leerlingaantallen de laatste twee jaren duidelijk hoger zijn geweest dan eerder geprognoseerd, hetgeen geresulteerd heeft in een (tijdelijk) capaciteitstekort. Hier gaat het met name om de wijken Krommenie Oost en West en de wijk Zaandam Zuid. Om deze reden zal op de korte termijn ook in Zaanstad Zuidoost (met name in de wijk Zaandam Zuid) tijdelijk capaciteitsuitbreiding plaatsvinden.

³ N.B. Omdat deze kaarten gebaseerd zijn op gegevens m.b.t. het daadwerkelijke aantal kinderen van 0-12 jaar in Zaanstad (bevolkingstelling), is het niet mogelijk deze kaart te nu al maken voor 2015.

Verschil 4-12 jarigen 2009 - 2013

Bronnen: GBA Zaanstad 01-07-2009

Figuur 3: Verschil 4-12 jarigen op middellange termijn (2009 - 2013)

3.1.2 Spreiding

In Zaanstad hebben alle kinderen in principe een school binnen 2000m hemelsbreed ter beschikking. De kaart in Figuur 4 geeft aan waar de scholen in Zaanstad zich bevinden.

Er zijn echter een aantal aanwijsbare oorzaken waarom kinderen niet naar de dichtstbijzijnde school gaan, namelijk:

- Ouders kiezen voor de kwaliteit van het onderwijs op een bepaalde school;
- Ouders kiezen op basis van (geloofs)overtuiging voor een school op een bepaalde grondslag (bijzonder onderwijs);
- Ouders kiezen voor een specifiek onderwijskundig systeem zoals Dalton, Jenaplan, etc. N.B. dit kunnen zowel openbare als confessionele scholen zijn;
- Ouders kiezen voor een school die via een veilige looproute te bereiken is;
- Ouders kiezen voor een school die op de route van en naar hun werk ligt in verband met het brengen en halen van kinderen;
- Ouders kiezen voor een school waar bredeschoolvoorzieningen aanwezig zijn (peuter-speelzaal, buitenschoolse opvang);
- Ouders kiezen voor een nieuw gebouwde school. Uit ervaring blijkt dat nieuwbouw leidt tot een toename in het aantal leerlingen. Dit effect is echter maar tijdelijk.

Figuur 4: Scholen in Zaanstad

Bijlage 2 geeft de loopafstanden weer naar de dichtstbijzijnde basisschool (boven) en de loopafstand van leerlingen naar de school waar ze daadwerkelijk naartoe gaan, uitgesplitst naar openbaar en confessioneel onderwijs.

Zowel schoolbesturen als gemeente hebben er baat bij als een school zoveel mogelijk een buurt- of wijkfunctie heeft. De school kan dan een ontmoetingsfunctie in de wijk vervullen, hetgeen zowel door de gemeente als door de schoolbesturen wordt nagestreefd.

Voor de gemeente geldt aanvullend dat de groei en krimp van scholen gemakkelijker onderling te accommoderen is, indien er sprake is van wijk- en buurtscholen. Immers, een toenemende populariteit van de ene school zorgt dan voor leegstand bij de omringende scholen (communicerende vaten). Het is dan gemakkelijk om groepen van de ene school uit te plaatsen naar de andere school.

Als een school met een regionale functie populairder wordt, trekt dit Zaanstad-breed leerlingen en zullen Zaanstad-breed de klaslokalen minder goed gevuld zijn. Het is dan moeilijker om in de directe omgeving van de populaire school (tijdelijk) extra groepen onder te brengen.

3.1.3 Gebruik van de voorzieningen

Gemeente en schoolbesturen streven gezamenlijk naar een zo efficiënt mogelijke inzet van de beschikbare capaciteit. Door fluctuaties in leerlingaantallen is het echter onmogelijk elke school te allen tijde exact op maat te maken. Daarom wordt er Zaanstad-breed rekening gehouden met een bepaalde 'frictieleegestand'. Daar waar deze frictieleegestand structureel is en er dus sprake is van overcapaciteit, zullen Bredeschoolfuncties worden toegevoegd (meervoudig gebruik).

Genoemde overcapaciteit betreft lokalen / ruimten die niet benodigd zijn voor het bieden van onderwijs of aan de school gekoppelde voorzieningen (doelgroep: 0-14 jarigen), voor zover deze instellingen nu reeds – met toestemming van de gemeente Zaanstad – gebruik maken van ruimte in het desbetreffende schoolgebouw.

Indien er sprake is van overcapaciteit groter dan of gelijk aan 100 m² (hetgeen overeenkomt met ca 7% van een gemiddelde school; zie § 4.1.1), zal het schoolbestuur deze meters beschikbaar stellen aan de gemeente. De gemeente heeft de zeggenschap over de inzet van deze meters / ruimten, in eerste instantie ten behoeve van onderwijs. Indien er geen behoefte is aan onderwijsruimte, wordt de overcapaciteit ingezet ten behoeve van andere gebruikers passend binnen het Bredeschoolconcept. Over deze inzet vindt afstemming plaats met de betreffende schoolbesturen.

Scholen mogen dan de eerste 50 m² overmaat in eigen beheer benutten, tenzij de volledige overcapaciteit tijdelijk (minder dan 4 jaar) benodigd is ten behoeve van onderwijs, bijvoorbeeld voor het bijplaatsen van minimaal 2 groepen).

Indien er sprake is van tijdelijke uitplaatsing van groepen, vindt dit binnen de wijk plaats. In sommige gevallen kan uitplaatsing over de wijkgrenzen heen plaatsvinden (beoordeling per situatie). Om de eigenheid van een school te behouden, geldt dat er minimaal twee groepen kunnen / moeten worden uitgeplaatst. De tijdelijke ruimtebehoefte voor één groep wordt in-pandig binnen de eigen school opgelost (inschikken).

Gemeente en onderwijsbesturen treden in overleg om de kosten en opbrengsten van medegebruik in overeenstemming te brengen met de gemeentelijke regels betreffende de verhuur van gemeentelijke gebouwen en gebouwen die met gemeentelijke middelen zijn gerealiseerd. Voor gesubsidieerde instellingen (o.a. (VVE-)peuterspeelzalen) zal een kostprijsdekkenende huur worden gerekend. Voor commerciële instellingen (o.a. dagopvang en buitenschoolse opvang) wordt uitgegaan van een marktconforme huur.

N.B. Meervoudig gebruik brengt andere eisen met zich mee, bijvoorbeeld aan veiligheid en toegankelijkheid van het gebouw (compartimentering). In de opbouw van de normkostenvergoeding is geen rekening gehouden met eventuele extra kosten die hiermee samenhangen (zie ook § 2.2.4). Deze is in het verleden immers vastgesteld op basis van enkelvoudig gebruik van het gebouw.

3.1.4 Uitgaven onderwijshuisvesting

De gemeente Zaanstad ontvangt jaarlijks via het Gemeentefonds een vergoeding van het Rijk ten behoeve van haar zorgplicht voor onderwijshuisvesting (realisatie en instandhouding buitenkant). Deze vergoeding is echter niet geormerkt, dus een gemeente is vrij om te bepalen op welke wijze deze middelen worden ingezet.

Uit onderzoek van VosABB is gebleken dat veel gemeenten het bedrag dat ze toegekend krijgen ten behoeve van onderwijshuisvesting in werkelijkheid (gedeeltelijk) aanwenden voor

andere zaken. Dit geldt echter niet voor Zaanstad; VosABB berekende dat Zaanstad in 2007 113% van de haar toegekende middelen ook daadwerkelijk aan onderwijshuisvesting heeft uitgegeven. In 2008 was dat 112%.

Deze uitgaven ten behoeve van onderwijshuisvesting betreffen voornamelijk de kapitaallasten. Daarnaast wordt het geld besteed aan nieuwbouw- en renovatieprojecten en (groot) onderhoud. In de afgelopen collegeperiode heeft de gemeente Zaanstad – als het gaat om (vervangende) nieuwbouw en renovatie – met name geïnvesteerd in het Voortgezet Onderwijs. De investeringen in (vervangende) nieuwbouw en renovatie in het Primair Onderwijs zijn hierbij achtergebleven. In de periode 2005 t/m 2010 heeft de gemeente Zaanstad ruim € 60 miljoen euro uitgegeven aan de verbetering van VO-schoolgebouwen. Daarnaast is (of gaat binnenkort) een aantal projecten in uitvoering, waarmee een bedrag van ruim € 25 miljoen euro gemoeid is. Zaanstad kent in totaal 16 VO-schoolgebouwen en 2 schoolgebouwen voor Speciaal Voortgezet Onderwijs

Het bedrag dat in de periode 2005-2010 is uitgegeven aan de verbetering en uitbreiding van PO-schoolgebouwen bedraagt € 36,4 miljoen op een bestand van 67 gebouwen.

De investeringen in vervangende nieuwbouw en uitbreiding van de huisvesting PO bedroegen de laatste vijf jaar € 12,9 miljoen. Dit betrof nieuwbouw van De Dorpsakker Zuid, De Piramide en uitbreiding van de Herman Gorterschool, De Regenboog, De Evenaar en Het Schatrijk (uitbreiding met tijdelijke lokalen). Tevens is een groot aantal kleine projecten uitgevoerd om gebouwen aan te passen aan onderwijskundige vernieuwingen. Hiermee was € 5,4 miljoen extra gemoeid.

In de uitleggebieden van Zaanstad zijn twee nieuwe voorzieningen gerealiseerd; De Kaaik (brede school Saendelft West ten behoeve van De Oceaan en De Meander, permanent) en Kreekrijk (semi-permanent). Deze scholen zijn ook in tijdelijke complexen gehuisvest geweest. In Saendelft Oost is het tijdelijke complex Omweg 100 in gebruik. De investeringen in de laatste vijf jaar belopen voor deze uitleggebieden € 18,1 miljoen, plus de huurkosten van tijdelijke complexen (gemiddeld € 100.000 per jaar).

Tabel 5 laat zien welke kosten voor vandalisme, verzekeringen (voor het gehele onderwijsveld) en onderhoud (alleen PO) de afgelopen drie jaar ten laste van de gemeente zijn gekomen.

	2007	2008	2009	TOTAAL
Vandalismeschade	€ 570.6821	€ 271.942	€ 418.479	€ 1.361.103
Verzekeringen	€ 750.056	€ 376.505	€ 395.203	€ 1.521.764
Onderhoud	€ 800.207	€ 786.280	€ 1.220.703	€ 2.807.190
TOTAAL	€ 2.120.945	€ 1.534.727	€ 2.034.385	€ 5.690.057

Tabel 5: Kosten onderhoud, verzekeringen vandalisme

3.1.5 Overige aandachtspunten

Vanuit de Wet op het Primair Onderwijs ligt het bouwheerschap bij de schoolbesturen. Het schoolbestuur geeft opdracht voor het tot stand brengen van een voorziening in de huisvesting met daartoe door de gemeente beschikbaar te stellen gelden, tenzij het schoolbestuur met de gemeente overeenkomt dat de gemeente de voorziening tot stand brengt.

Uitgangspunt in het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs van de gemeente Zaanstad is het bouwheerschap en dat daarmee de budgetverantwoordelijkheid van enkelvoudige projecten bij de schoolbesturen ligt. Bij complexe projecten en/of Multifunctionele Ac-

commodaties (MFA's) is er sprake van een gezamenlijk bouwheerschap gedurende het gehele proces. Gemeente en schoolbestu(u)r(en) zijn dan gezamenlijk budgetverantwoordelijk. In alle gevallen geldt dat – conform de afspraken die gemaakt zijn met het VO – eventuele aanbestedingsrisico's ten laste van de gemeente komen.

De gemeente Zaanstad zal in 2011 een besluit nemen over de eigendoms- en beheervorm van MFA's, die leidend wordt in de komende periode. Het besluit zal gelden voor alle nieuw te ontwikkelen MFA's, tenzij specifieke omstandigheden een aanpassing vragen, zie ook hoofdstuk 8, Ontwikkelpunten.

Op 15 oktober 2009 hebben de Bouw- en Infrasector, het UWV Werkbedrijf en de Vereniging Nederlandse Gemeenten een convenant ondertekend, waarin een gemeenschappelijke inspanning ter bestrijding van de jeugdwerkloosheid via gezamenlijke acties van gemeenten en Bouw- en Infrasector geformuleerd wordt. Beoogd is leerwerkplekken en stageplekken te behouden danwel te creëren en een inspanning te leveren voor jongeren die als gevolg van de economische crisis langer naast de arbeidsmarkt komen te staan. In dit licht wil de gemeente Zaanstad haar scholenbouwprojecten aanmerken als leerlingbouwplaatsen. Hiertoe zal een passage worden opgenomen in het nog op te stellen Convenant tussen de gemeente Zaanstad en de schoolbesturen PO.

4. DE HUIDIGE SITUATIE

4.1 Feiten en cijfers

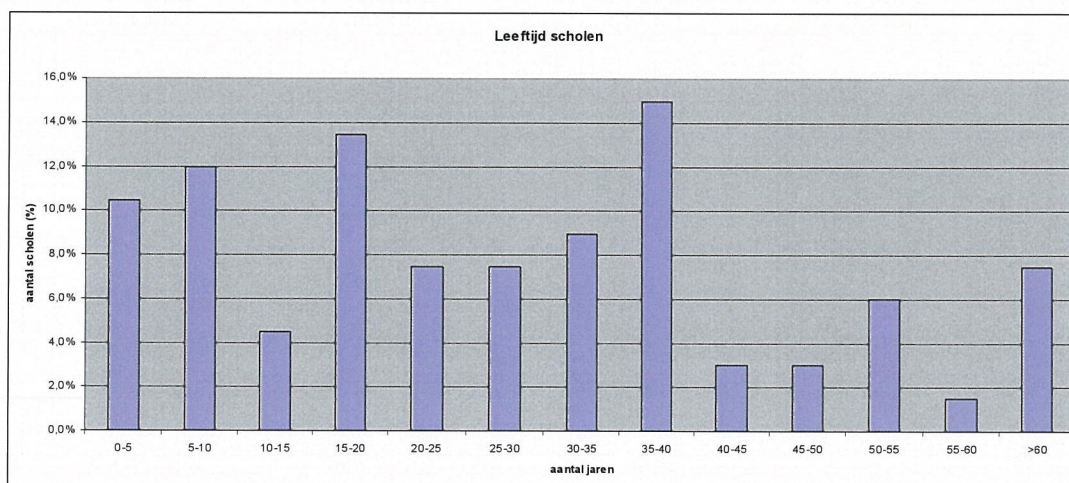
4.1.1 Schoolbesturen en schoolgebouwen

Het Primair Onderwijs in de gemeente Zaanstad wordt aangeboden door vijf schoolbesturen, te weten:

- Stichting voor Bijzonder Primair Onderwijs in de Zaanstreek AGORA;
- Stichting Zaan Primair;
- Stichting Islamitisch Onderwijs Zaanstad;
- Schoolvereniging voor Onderwijs op Grondslag van Vrije Persoonlijkheidsvorming;
- Stichting Vrije School Zaanstreek.

De laatste zijn drie zogenaamde 'eenpitters' met elk één school onder zich. Bij de stichting AGORA zijn in Zaanstad 21 scholen voor protestants christelijk, interconfessioneel, oecumenisch en rooms-katholiek basisonderwijs aangesloten, verdeeld over 31 gebouwen. De stichting Zaan Primair vormt het bevoegd gezag van 24 scholen voor openbaar primair onderwijs, gehuisvest in 37 gebouwen. Omdat AGORA en Zaan Primair op een aantal locaties onder één dak gehuisvest zijn, bedraagt het totaal aantal schoolgebouwen voor Primair Onderwijs in de gemeente Zaanstad 67. Zowel AGORA als Zaan Primair heeft ook nog een aantal scholen voor Speciaal Basisonderwijs onder zich. In Bijlage 5 is de spreiding van de scholen over de diverse wijken weergegeven.

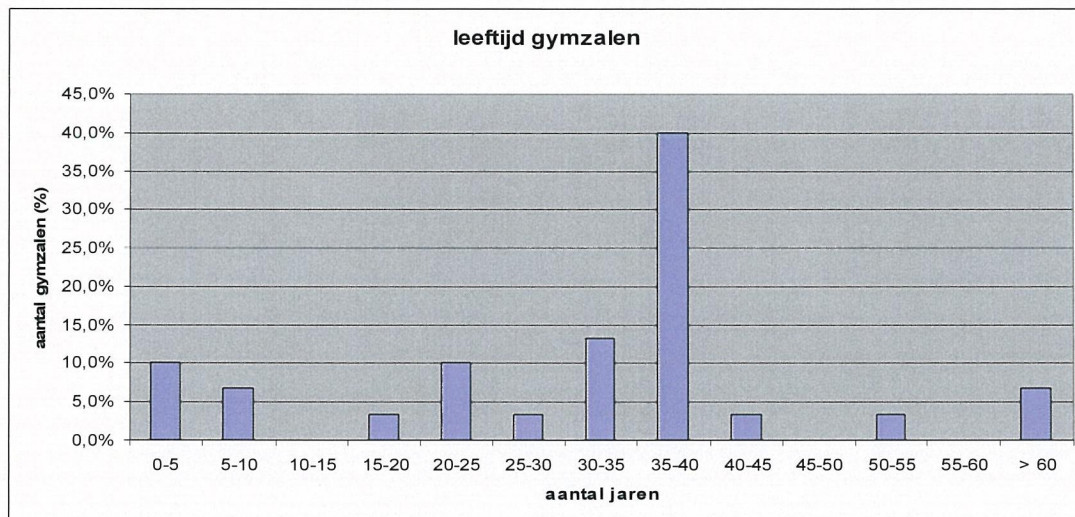
De gemiddelde leeftijd van de schoolgebouwen in Zaanstad bedraagt 30,3 jaar. Onderstaande grafiek laat de spreiding in leeftijd zien.

Figuur 6: Leeftijd schoolgebouwen in Zaanstad (in %)

Anno 2010 is 22% van de schoolgebouwen voor Primair Onderwijs 40 jaar of ouder (15 van de 67 gebouwen). In de komende 5 jaar bereiken nog eens 11 scholen de leeftijdsgrens van 40 jaar. Tussen nu en 2015 zijn derhalve in totaal 26 gebouwen op basis van hun leeftijd toe aan renovatieonderhoud. Dit betreft 39% van het totale gebouwenbestand.

Het Primair Onderwijs maakt gebruik van 30 gemeentelijke gymzalen, 4 sporthallen en – vanwege ruimtegebrek in de reguliere gymzalen – een (commerciële) sportschool, namelijk Sportschool Kuin in Zaanstadijk.

Figuur 7: Leeftijd gymzalen in Zaanstad (in %)

Figuur 7 laat zien dat op dit moment 13% van de gymzalen 40 jaar of ouder is (4 gymzalen). In de periode tot 2015 komen daar nog 12 gymzalen bij; dan is 55% van de beschikbare gymzalen ouder dan 40 jaar. Tevens geldt dat 6 gymzalen niet voldoen aan de geldende richtlijnen m.b.t. de minimale omvang (252 m² zaaloppervlak).

Een school in de gemeente Zaanstad telt gemiddeld 225 leerlingen. Op basis van de nieuwe VNG-verordening (zie § 1.4) wordt per leerling 5,03 m² bruto vloeroppervlak (bvo) toegekend. Een gemiddelde Zaanse school omvat daarmee circa 1.365 m² bvo (inclusief een vaste voet van 200 m² bvo en een toeslag op basis van het gemiddelde leerlinggewicht van de totale leerlingpopulatie).

Op basis van de Verordening van de gemeente Zaanstad bedraagt de normkostenvergoeding voor een gemiddeld schoolgebouw circa € 2,2 miljoen ten behoeve van de stichtingskosten inclusief BTW en inclusief terreininrichting, doch exclusief grond. Dit komt overeen met € 1.620,- per m² bvo. Anno 2010 wordt landelijk de discussie gevoerd of de normkostenvergoeding nog toereikend is voor een gebouw dat moet voldoen aan de eisen van het huidige Bouwbesluit, zie ook § 2.2.4. Ter vergelijking: de Rijksgebouwendienst hanteert voor overheidsgebouwen een budget per vierkante meter dat ongeveer drie maal zo hoog ligt.

In Bijlage 5 zijn de schoolgebouwen per gebied en per wijk beschreven. Per wijk is een overzichtskaart met de betreffende schoolgebouwen opgenomen. Tevens wordt per gebouw de omvang, technische staat, de gebruiksbeleving, het ontwikkelperspectief en het voedingsgebied inzichtelijk gemaakt. Ook de technische staat van de gemeentelijke gymzalen wordt weergegeven.

N.B. In 2009 is het openbaar onderwijs in Zaanstad verzelfstandigd. Hierbij heeft een technische gebouwopname plaatsgevonden van de scholen voor openbaar onderwijs. Destijds was de conclusie dat er geen sprake was van een onderhoudsachterstand. In de praktijk blijkt dat de technische staat van veel schoolgebouwen nu als matig wordt beoordeeld (dit geldt voor zowel het openbaar als voor het bijzonder onderwijs). De oorzaak van deze ogen-

schijnlijke tegenstelling ligt in het feit dat de (onderhouds)bekostiging nog altijd is gebaseerd op de Londo-systematiek (zie ook § 2.2.4). Daarin werd er van uitgegaan dat een gebouw na 20 jaar een update kreeg en na 40 jaar een renovatie. Het onderhoudsgeld is derhalve niet gebaseerd op het in 100% conditie houden, maar een aflopende technische staat naar 40 jaar. Bovendien is het onderwijs de afgelopen jaren veranderd, computers hebben hun in-trede gedaan. Mede daardoor is de installatiedichtheid sterk toegenomen. De (onderhouds)budgettering is echter nooit op deze aspecten aangepast. Ook geldt dat in het gebruik panden als 'verouderd' kunnen worden ervaren, ook als de technische staat in orde is. Een pand blijft immers nooit volledig in nieuwstaat.

4.1.2 Scholen onder de instandhoudingsnorm

Conform de Wet op het Primair Onderwijs wordt de bekostiging van een basisschool beëindigd, indien het aantal leerlingen gedurende drie jaar telkens minder heeft bedragen dan de voor die school geldende instandhoudingsnorm. Deze norm wordt een keer per vijf jaar per gemeente vastgesteld door het Ministerie van OCW. Voor Zaanstad is deze instandhoudingsnorm vastgesteld op 171 leerlingen (Publicatie Cfi, augustus 2008).

In het IHP zijn drie scholen opgenomen met een leerlingaantal onder deze instandhoudingsnorm. De schoolbesturen kiezen er bewust voor deze scholen in stand te houden, ondanks het feit dat toegelegd moet worden op de exploitatie.

De Overhaal in Krommeniedijk betreft een school aan de rand van de stad. Zowel Zaan Primair als de gemeente hechten er belang aan om in de kern deze voorziening te blijven behouden. Voor Het Schatrijk geldt dat AGORA deze school in stand houdt om in Zaanstad ook evangelisch onderwijs te bieden.

De Keizer van AGORA is gevestigd in de Rosmolenwijk, een wijk die benoemd is als aandachtswijk. Een sociale impuls is hier gewenst, het is dus niet wenselijk om een school te sluiten en daarmee het aantal voorzieningen omlaag te brengen.

Naast deze drie scholen onder de instandhoudingsnorm zijn er ook een aantal scholen die om exploitatietechnische redenen organisatorisch is samengevoegd, terwijl ze nog wel in afzonderlijke gebouwen zijn gehuisvest. Dit betreft in ieder geval:

- De Rank (Westzaan en Assendelft – Zaanstad Noord);
- De Dorpsakker (Assendelft Noord en Zuid – Zaanstad Noord);
- Het Bakken (Nieuw West – Zaanstad Midden);
- De Voorzaan (Oude Haven – Zaanstad Midden);
- De Dijk (Oude Haven en Nieuw West – Zaanstad Midden);
- Over de Brug (Rosmolenwijk in Zaanstad Zuidoost; Zaandam West in Zaanstad Midden);
- De Tamarinde (Poelenburg en Zaandam Zuid, beide in Zaanstad Zuidoost);
- De Gouw (Poelenburg en Zaandam Zuid, beide in Zaanstad Zuidoost)
- Kroosduiker (Westzaan Noord en Westzaan Zuid in Zaanstad Noord);
- Aan de Watering, voorheen De Branding en De Feniks (Peldersveld / Hoornseveld in Zaanstad Zuidoost)

Van een aantal zogenaamde 'dubbelscholen' dient nog te worden vastgesteld of sprake is van een dislocatie of een organisatorische samenvoeging (zie ook hoofdstuk 8, Ontwikkelpunten).

4.2 **Wijkontwikkelingen**

4.2.1 Noord

De wijk Assendelft Noord groeit sterk door de nieuwbouwwijk Saendelft. De scholen die hier gevestigd zijn, kennen inmiddels een capaciteitstekort. Tevens is de veiligheid van de routes naar de scholen een aandachtspunt.

In Wormerveer vindt serieuze herstructurering plaats, waarbij flats worden vervangen door laagbouw. De komende 10 jaar zullen zich daardoor meer gezinnen met kinderen vestigen in de wijk.

Krommenie Oost kent een langzame verjonging op kleine schaal, in Krommenie West zal in 2016/2017 een kleine nieuwbouwwijk met woningen in het hoogste segment worden gerealiseerd. De invloed hiervan op het aantal kinderen in de wijk zal marginaal zijn.

In Westzaan en Assendelft Zuid is vooralsnog geen sprake (meer) van invloedrijke bouwprojecten.

4.2.2 Midden

Zaanstad Midden kenmerkt zich door een mix van wonen en werken. De wijk Nieuw West is sterk in ontwikkeling. Het grootschalige nieuwbouwproject Inverdan heeft last van de recessie. Het is de vraag of de beoogde ontwikkelingen onveranderd doorgaan of worden aangepast (tempo en programma). Mogelijk wordt er gekozen voor meer woningen in plaats van kantoren, hetgeen invloed zal hebben op het aantal kinderen in deze wijk.

In de verdere toekomst (2015-2020) vindt mogelijk woningbouw plaats aan de noordkant van Zaanstad Midden, waar zich nu nog milieubelastende bedrijven langs de Zaan bevinden. Deze worden op termijn wellicht uitgeplaatst. In het IHP is hier vooralsnog geen rekening mee gehouden. De overige wijken in Midden kennen geen of slechts kleinschalige woningbouwprojecten, die geen noemenswaardige invloed zullen hebben op de leerlingprognoses.

4.2.3 Zuidoost

De wijken in Zaanstad Zuidoost zijn monotoon van opzet en kennen een eenzijdige bevolkingsopbouw, zowel qua inkomen als maatschappelijke positie. De gemeente streeft ernaar om samen met de betrokken corporaties de samenstelling van de woningtypes te veranderen, zodat verschillende inkomensgroepen wooncarrière kunnen maken binnen de wijken / het gebied. Dit programma is deels al in uitvoering.

De huidige leerlingprognoses laten een lichte daling zien, maar dit laat zich nog niet zien in het daadwerkelijke aantal ingeschreven leerlingen. Dit verschil wordt mogelijk verklaard door instroom uit Amsterdam Noord (zowel aanmeldingen op de scholen als verhuisbewegingen). Een andere mogelijkheid is dat de samenstelling van de terugkerende bevolking anders is dan de vertrekkende en dat dit zich te langzaam vertaald heeft in de prognoses.

Met de grote hoeveelheid bouwprojecten die de komende 10 jaar op stapel staan in Zuidoost is het zeer aannemelijk dat het aantal kinderen vooralsnog zal toenemen (in tegenstelling tot wat de huidige prognoses laten zien).

5. PRIORITERING IHP

5.1 Beoordelingscriteria

Om te komen tot een prioritering in de aanpak van de verschillende schoolgebouwen, zijn de gebouwen afzonderlijk beoordeeld op de volgende aspecten:

- Oppervlakte t.o.v. de norm (capaciteit): in hoeverre is er sprake van over- of onderdimensionering van het gebouw?
- Functionele kwaliteit: in hoeverre is het mogelijk om de huidige onderwijskundige inzichten in de praktijk te brengen in het gebouw?
- Technische kwaliteit: de bouwkundige staat van het gebouw.
- Interne veiligheid: in hoeverre draagt het gebouw bij aan een gevoel van geborgenheid voor de leerlingen?
- Trots: in hoeverre zijn leerlingen, ouders en personeel trots op het gebouw?
- Situering: staat het gebouw op een goede, centrale plaats in de wijk?
- Bereikbaarheid: is het gebouw verkeerstechnisch goed bereikbaar?
- Omgevingsveiligheid: zijn het gebouw en zijn omgeving veilig? Dit betreft ook vandalismegevoeligheid.
- Financiële kans: zijn er bijzondere omstandigheden die het aanpassen van het gebouw extra aantrekkelijk maken (bijvoorbeeld subsidies)?
- Exploitatie: hoe verhouden zich de kosten tussen de werkelijke exploitatie en de zogenaamde VeLo-normering (de rijksvergoeding voor de materiële instandhouding van schoolgebouwen)? Er wordt onderscheid gemaakt tussen beoordeling door het schoolbestuur (exploitatiekosten incl. onderhoudskosten 'binnenkant') en de gemeente (onderhoudskosten 'buitenkant').
- Fysieke noodzaak: zijn er ontwikkelingen (bijvoorbeeld stedelijke vernieuwing, wet- en regelgeving) die aanpassing van het gebouw noodzakelijk maken?
- Bestuurlijke noodzaak: zijn er (niet-fysieke) omstandigheden die aanpassing van het gebouw noodzakelijk maken?

5.2 Uitvoeringsprogramma 2010-2015

In overleg met de schoolbesturen is – op basis van voorgaande criteria – per wijk de prioriteit in aanpak van de schoolgebouwen bepaald (prioriteit 1 tot en met 3). Vervolgens is de prioriteit per gebied vastgesteld en uiteindelijk ook de prioriteit voor Zaanstad als geheel.

De prioriteiten 1 en 2 zijn (grotendeels) gebaseerd op acute capaciteitsvragen en technische c.q. functionele gebreken van de schoolgebouwen. Deze projecten zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma voor de eerste vijf jaar van het IHP (2010-2015). De projecten met prioriteit 3 zullen na 2015 worden aangepakt. De onderlinge volgorde daarvan zal in een later stadium worden bepaald.

Bij uitvoering van dit programma zullen ook vier van de zes 'kleine' gymzalen vervangen worden in de periode tot 2015. Eén zaal wordt betrokken in de mogelijke vervanging van de Lindenboom. Eén zaal zal betrokken worden in de tweede tranche van het IHP.

Op basis van de (redelijke) technische staat van de gymzalen zijn er in de periode tot 2015 weinig aanpassingen van de gymzalen voorzien. Na 2015 zal echter 55% van de gymzalen 40 jaar of ouder zijn. Het is dus van belang om bij het vaststellen van het uitvoeringsprogramma voor de periode 2015-2020 nadrukkelijk aandacht te besteden aan de gymzalen en

deze – indien de gebouwtoestand daar om vraagt – op te nemen in het uitvoeringsprogramma.

Van de 52 benoemde projecten zijn er 36 beoogd uit te voeren in de eerstkomende vijf jaar. Deze projecten zijn benoemd vanwege capaciteitsgebrek, de technische staat van het gebouw of wegens bredeschoolkansen c.q. behoefte aan een impuls in de wijk.

Bijlage 6 geeft dit uitvoeringsprogramma voor de periode 2010-2015 weer, inclusief de status van de benoemde projecten (toegekend danwel voorgenomen). Onderstaand zijn de beoogde projecten per gebied samengevat.

In Zaanstad Noord is grootschalige nieuwbouw en uitbreiding van de capaciteit beoogd door de realisatie van de semi-permanente school in Saendelft Oost en de MFA Kreekrijk (de laatste eerst in tijdelijke huisvesting, daarna in permanente huisvesting). Op kleinere schaal vindt uitbreiding plaats bij De Komeet, het complex aan de Brandakkerstraat, De Overhaal en De Bijenkorf.

Voorgenomen vervanging als gevolg van de leeftijd van de gebouwen betreft De Toermalijn, de 'herstructurering Krommenie' (De Evenaar, De Hoeksteen en Het Palet, inclusief de gymzaal aan de Komarowlaan) en De Komeet Jupiterstraat. Onderzocht wordt of upgradering van het gehele complex aan de Brandakkerstraat mogelijk is.

In Zaanstad Midden komt als gevolg van de afname in leerlingaantallen ruimte vrij in De Zoeker, De Golfbreker, De Watermolen en mogelijk op termijn ook in De Voorzaan Baltischestraat). De vrijkomende ruimte kan worden ingezet ten behoeve van onderwijs, of – indien er geen behoefte is aan ruimte voor het onderwijs – bredeschoolfuncties.

Verder vindt in Midden vervanging van bestaande huisvesting plaats vanwege de leeftijd van de gebouwen. Dit betreft De Werf en mogelijk De Zoeker (mede afhankelijk van mogelijke alternatieven die ontstaan als gevolg van de herstructurering van het Speciaal Onderwijs in Zaanstad) en een gedeelte van Over de Brug Hannie Schaft.

Et Buut en Westerkim krijgen vervangende huisvesting vanwege vergunningproblematiek rond het huidige gebouw van Et Buut. De tijdelijke uitbreiding van Et Buut wordt opgevangen door verwijzing. De Lindenboom zal mogelijk worden verplaatst c.q. vervangen vanwege de ontwikkeling in gebied A8erna.

Als gevolg van woningontwikkeling wordt een nieuwe MFA gerealiseerd in Nieuw West / Inverdan West.

Zaanstad Zuidoost kampt op de korte termijn met een capaciteitsgebrek, met name in de wijk Zaandam Zuid. Hiertoe vindt kleinschalige uitbreiding plaats bij De Tamarinde (locatie Schaarsven) en de Herman Gorterschool. Het capaciteitstekort van De Roos wordt opgevangen door middel van verwijzing (. Onderzocht zal worden hoe het capaciteitsprobleem zich op de langere termijn ontwikkelt.

Vervanging van de huisvesting als gevolg van verouderde gebouwen betreft de scholen Het Schatrijk, De Tamarinde Jonge Arnoldusstraat, en De Herman Gorter. In Zaanstad Zuidoost krijgt de wijk Poelenburg een MFA, waardoor de leefkwaliteit van de wijk toeneemt. Beoogd wordt ook de Rosmolenwijk een impuls te geven, door aan de noordkant van de wijk de scholen Over de Brug Rosmolenstraat en De Keizel samen te voegen in een MFA (vervangende nieuwbouw). Aan de zuidkant is vervangende nieuwbouw voor de Willibrordschool bedacht, eveneens in een MFA.

6. PLANNING EN BEKOSTIGING

6.1 Planning

Er zijn in dit IHP 52 projecten benoemd die in de periode 2010-2025 uitgevoerd zouden moeten worden. Daarvan zijn er hebben er 33 een zeer hoge prioriteit gekregen vanwege een capaciteitstekort of vanwege de technische staat van het gebouw. Een deel van deze projecten was reeds benoemd in het Meerjaren Investerings Programma. Voor 3 projecten geldt dat ze hoog op de prioriteitenlijst staan vanwege de bredeschoolkansen (reshuffeling Krommenie) of de mogelijkheid om een impuls te geven aan de wijk (Rosmolen Noord, Rosmolen Zuid). Beoogd wordt deze 36 projecten uit te voeren in de periode 2010-2015. Voor de MFA's Poelenburg en Kreekrijk geldt dat de realisatie door zal lopen tot na 2015; conform de vigerende plannings wordt de MFA Poelenburg opgeleverd in 2016. Laatstelijk is besloten voor de MFA Kreekrijk een versneld scenario (oplevering 2014) uit te werken (zie ook Bijlage 6).

6.2 Bekostiging

De bedragen zoals genoemd in de financiële vertaling van het IHP, zijn in eerste instantie gebaseerd op de normvergoeding, zie ook § 2.2.4. Bij grote (ver)nieuwbouwplannen of voor plannen die nog niet in het MIP genoemd stonden, is echter rekening gehouden met een ophoging ten opzichte van de normvergoeding.

Deze ophoging is bedoeld om op het niveau van de begroting rekening te houden met factoren die kostenverhogend kunnen werken, maar nu niet of onvoldoende in beeld zijn. Te noemen zijn: extra stedenbouwkundige eisen ten gevolge van de locatiekeuze, meerkosten als gevolg van meervoudig gebruik van de huisvesting etc. Voor de duurzaamheidsambities van Zaanstad en verbetering van het intern klimaat in gebouwen (Frisse Scholen) is geen rekening gehouden met kostenverhogingen.

Bij de uitwerking van de betreffende projecten zal, op basis van de op dat moment geldende leerlingprognoses en projectspecifieke kenmerken, een nauwkeuriger budgetraming worden opgesteld.

Met deze eerste 36 projecten, beoogd op te starten en (nagenoeg allemaal) uit te voeren in de periode 2010-2015, is een bedrag gemoeid van bijna € 82 miljoen. Als gevolg van de langere doorlooptijd van de MFA's Kreekrijk en Poelenburg, wordt een klein deel van dit bedrag (te weten € 1,2 miljoen) pas in 2016 uitgegeven, zie ook Bijlage 6. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de uitgaven per jaar voor de periode tot en met 2015:

Verwachte uitgaven per jaar	
in € mln.	
2010	1,1
2011	11,6
2012	12,8
2013	25,6
2014	16,7
2015	12,8
2016	1,2
TOTAAL	81,9

Tabel 8: Verwachte uitgaven ten behoeve van huisvesting PO 2010-2016

De financiering van de projecten die het gevolg zijn van gebiedsontwikkeling in Zaanstad Noord en Zaanstad Midden (areaaluitbreiding; de MFA's Kreekrijk, Saendelft Oost en Inverdan West) wordt hierop aangepast. De overige projecten zullen uit het vervangingsfonds worden bekostigd.

Het benodigde budget ten behoeve van de 16 projecten van prioriteit 3, grotendeels te betitelen als 'regulier of groot onderhoud', is vooralsnog bepaald op structureel € 5,6 miljoen per jaar (investeringsplafond).

6.3 **Mogelijke opbrengsten**

In het IHP is nog geen rekening gehouden met opbrengsten die wellicht te genereren zijn, als gevolg van vrijvallende locaties of door het rekenen van kostprijsdekkende of marktconforme huur voor het gebruik van onderwijsruimten door andere instanties. De gemeente Zaanstad onderzoekt wat deze opbrengsten zouden kunnen zijn en hoe deze kunnen worden ingezet (zie ook hoofdstuk 8, Ontwikkelpunten).

Met betrekking tot de vrijvallende locaties geldt dat deze conform de Uitvoeringsregels Grondzaken tegen boekwaarde teruggeleverd worden aan de afdeling Grondzaken van de Gemeente Zaanstad. In het IHP is een stelpost opgenomen voor de grondkosten. In Bijlage 7 is een overzicht opgenomen van de vrijvallende locaties.

N.B. Conform de Modelverordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs van de VNG is de normkostenvergoeding bedoeld ter dekking van de stichtingskosten inclusief BTW en inclusief de terreininrichting. De VNG gaat er vanuit dat de gemeente de grond ten behoeve van onderwijshuisvesting om niet inbrengt.

Gemeente en onderwijsbesturen treden in overleg om de kosten en opbrengsten van medegebruik in overeenstemming te brengen met de gemeentelijke regels betreffende de verhuur van gemeentelijke gebouwen en gebouwen die met gemeentelijke middelen zijn gerealiseerd (hoofdstuk 8, Ontwikkelpunten). Dit geldt niet alleen voor de nieuw te realiseren MFA's, maar zal ook ingevoerd gaan worden voor de bestaande 'mini-mfa's' waar in het verleden door ruimteoverschot ruimten in gebruik zijn gegeven aan peuterspeelzalen en kinderopvang. Voor gesubsidieerde instellingen (o.a. (VVE-)peuterspeelzalen) zal een kostprijsdekkende huur zal worden gerekend. Voor commerciële instellingen (zoals dagopvang en buitenschoolse opvang) wordt uitgegaan van een marktconforme huur.

Anno 2010 wordt circa 3.000 m² van de beschikbare onderwijsruimten gebruikt door derden, waarvoor tenminste een kostprijsdekkende huur gerekend kan worden.

7. CONCLUSIES

In het IHP staan de kaders en beleidsuitgangspunten weergegeven, die de gemeente Zaanstad hanteert met betrekking tot de huisvesting van het Primair Onderwijs. Tevens biedt het IHP PO het langetermijnperspectief met betrekking tot de huisvesting van het Primair Onderwijs; de verwachte ontwikkelingslijn voor de periode 2010-2025. Als afgeleide hiervan wordt het beoogde uitvoeringsprogramma voor 2010-2015 beschreven.

Hiermee wordt een gestructureerde aanpak van de huisvesting Primair Onderwijs van de gemeente Zaanstad mogelijk, zodat de knelpunten in capaciteit en kwaliteit kunnen worden opgelost. In de toekomst kan hiermee over worden gegaan op een structurele financiering van huisvesting Primair Onderwijs, waarmee de fluctuaties in de benodigde jaarbudgetten kunnen worden afgevlakt.

7.1 Benoemde projecten

De gemeente Zaanstad kent vijf schoolbesturen ten behoeve van het Primair Onderwijs, te weten:

- Stichting Zaan Primair;
- Stichting voor Bijzonder Primair Onderwijs in de Zaanstreek AGORA;
- Stichting Islamitisch Onderwijs Zaanstad;
- Schoolvereniging voor Onderwijs op Grondslag van Vrije Persoonlijkheidsvorming;
- Stichting Vrije School Zaanstreek.

Deze stichtingen bieden Primair Onderwijs aan in 67 schoolgebouwen. De schoolgebouwen voor Primair Onderwijs kennen een gemiddelde leeftijd van ongeveer 30,3 jaar. Figuur 6 (bladzijde 23) laat zien dat 22% van de beschikbare schoolgebouwen anno 2010 40 jaar of ouder zijn (15 van de 67 gebouwen). In de komende 5 jaar bereiken nog eens 11 scholen de leeftijdsgrens van 40 jaar. Tussen nu en 2015 zijn derhalve in totaal 26 scholen op basis van hun leeftijd toe aan renovatieonderhoud. Dit is 39% van het totale gebouwenbestand.

De spreiding van de schoolgebouwen over de stad als geheel is goed. In nagenoeg heel Zaanstad kunnen leerlingen binnen 2000m afstand (hemelsbreed) naar een openbare of confessionele school gaan.

Zaanstad kent anno 2010 formeel een overcapaciteit aan schooloppervlakte; circa 2.000 m² bvo, bij een capaciteit van bijna 84.000 m² bvo. Ruim 3.000 m² bvo onderwijsruimte is echter in exclusief gebruik verhuurd aan activiteiten buiten het directe schoolgebruik. Daarmee hebben de scholen voor Primair Onderwijs circa 1.000 m² bvo te weinig oppervlakte tot hun beschikking.

Op de lange termijn (2025) beschikt de gemeente Zaanstad echter over voldoende capaciteit (Zaanstad-breed). Wel geldt dat in diezelfde periode het aantal basisschoolleerlingen in Zaanstad Noord groeit met 6%. In Zaanstad Midden en Zaanstad Zuidoost neemt het leerlingaantal af met 9%, respectievelijk 8%.

Voor de middellange termijn (2015) geldt min of meer hetzelfde beeld; ten opzichte van 2010 groeit het aantal leerlingen in Noord met 2% en treedt een daling op in Midden (9%) en in Zuidoost (2%).

De gemeente Zaanstad hanteert als uitgangspunt dat er niet gebouwd wordt voor de leegstand. De uiteindelijke bepaling van de benodigde capaciteit vindt plaats op wijk- en buurniveau. Op basis van de leerlingprognoses wordt gekozen voor uitbreiding van de capaciteit aan onderwijshuisvesting PO in Zaanstad Noord (zogenaamde areaaluitbreiding). In Zaanstad Midden wordt ruimte afgestoten, danwel aangewend voor bredeschoolfuncties, terwijl in Zaanstad Zuidoost in principe gekozen wordt voor instandhouding van het bestaande (korte termijn) en op de langere termijn (2025) het afstoten van vierkante meters. In een aantal wijken wekt het daadwerkelijke aantal leerlingen de afgelopen jaren fors af van de prognoses, hetgeen geresulteerd heeft in een (tijdelijk) capaciteitstekort. Dit betreft de wijken Krommenie Oost en West en Zaandam Zuid. In deze wijken zal tijdelijk capaciteitsuitbreiding plaatsvinden. Vanzelfsprekend vindt ook capaciteitsuitbreiding plaats in uitleggebieden.

Er zijn in totaal 52 beoogde projecten benoemd in het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs. Vanuit het oogpunt van capaciteit en technische en functionele staat van de schoolgebouwen, zijn deze allemaal zonder meer noodzakelijk te noemen. Het uitvoeringsprogramma in dit IHP PO richt zich op de projecten voor de periode 2010-2015. Twee van de benoemde projecten zullen doorlopen tot in 2016-2017.

In Zaanstad Noord is in de periode 2010-2015 grootschalige nieuwbouw en uitbreiding van de capaciteit beoogd door de realisatie van de school in Saendelft Oost en de MFA Kreekrijk (de laatste eerst in tijdelijke huisvesting, daarna in permanente huisvesting). Op kleinere schaal vindt uitbreiding plaats bij De Komeet, het complex aan de Brandakkerstraat, De Overhaal en De Bijenkorf.

Voorgenomen vervanging als gevolg van de leeftijd van de gebouwen betreft De Toermalijn, de 'reshuffeling Krommenie' (De Evenaar, De Hoeksteen en Het Palet, inclusief de gymzaal aan de Komarowlaan) en De Komeet Jupiterstraat. Onderzocht wordt of upgrading van het gehele complex aan de Brandakkerstraat mogelijk is.

In Zaanstad Midden komt als gevolg van de afname in leerlingaantallen in de periode 2010-2015 ruimte vrij in De Zoeker, De Golfbreker, De Watermolen en mogelijk op termijn ook in De Voorzaan Baltischestraat). De vrijkomende ruimte kan worden ingezet ten behoeve van onderwijs, of – indien er geen behoefte is aan ruimte voor het onderwijs – bredeschoolfuncties.

Verder vindt in Midden vervanging van bestaande huisvesting plaats vanwege de leeftijd van de gebouwen. Dit betreft De Werf en mogelijk De Zoeker (mede afhankelijk van mogelijke alternatieven die ontstaan als gevolg van de herstructurering van het Speciaal Onderwijs in Zaanstad) en een gedeelte van Over de Brug Hannie Schaft.

Et Buut en Westerkim krijgen vervangende huisvesting vanwege vergunningproblematiek rond het huidige gebouw. Tijdelijke uitbreiding van Et Buut wordt opgevangen door verwijzing. De Lindenboom dient te worden verplaatst c.q. vervangen vanwege de ontwikkeling A8erna.

Als gevolg van woningontwikkeling wordt een nieuwe MFA gerealiseerd in Nieuw West / Inverdan West. Indien deze nieuwbouw als gevolg van vertraging in de woningbouw uitgesteld wordt, moeten de huidige voorzieningen (inclusief de Schoolwoningen aan de Nieuwendamstraat) worden aangepast.

Zaanstad Zuidoost kampt op de korte termijn met een capaciteitsgebrek, met name in de wijk Zaandam Zuid. Uitbreiding van de capaciteit wordt beoogd door de realisatie van de MFA Gibraltar en – op zeer korte termijn - kleinschalige uitbreiding bij De Tamarinde

Schaarsven en De Herman Gorter. Het capaciteitsstekort van De Roos wordt opgevangen door middel van verwijzing (en bij mogelijke verdere groei door uitbreiding). Onderzocht zal worden hoe dit capaciteitsprobleem zich op de langere termijn ontwikkelt.

Beoogde vervanging van de huisvesting als gevolg van verouderde gebouwen op de middel-lange termijn (2010-2015) betreft de scholen Het Schatrijk, De Tamarinde Jonge Arnoldusstraat, en De Herman Gorter. In Zaanstad Zuidoost krijgt de wijk Poelenburg een MFA, waardoor de leefkwaliteit van de wijk toeneemt. Hierin zal OBS De Gouw een plaats krijgen (verplaatst vanaf de locatie Noorderven). Beoogd wordt ook de Rosmolenwijk een impuls te geven door aan de noordkant van de wijk de scholen Over de Brug Rosmolenstraat en De Keizel samen te voegen in een MFA (vervangende nieuwbouw). Aan de zuidkant is vervangende nieuwbouw voor de Willibrordschool gedacht, eveneens in een MFA.

7.2 **Beoogd resultaat**

Vanuit haar Zorgplicht dient de gemeente voldoende capaciteit aan onderwijshuisvesting te realiseren. Anno 2010 beschikt de gemeente over 75.640 m² bvo permanente huisvesting ten behoeve van het Primair Onderwijs en 8.320 m² semipermanente of tijdelijke huisvesting. Hiermee voldoet de gemeente op de lange termijn aan de huisvestingsvraag.

In het verleden zijn echter onderwijsmeters in exclusief gebruik verhuurd aan peuterspeelzalen en kinderopvang (BSO, NSO). Tevens streeft de gemeente Zaanstad ernaar om zo min mogelijk gebruik te maken van semipermanente of tijdelijke huisvesting, anders dan voor de opvang van kortdurende pieken in de leerlingprognoses. Dit betekent dat op de lange termijn (in de periode tussen nu en 2025) de gevraagde capaciteitsuitbreiding van de permanente huisvesting 4.000m² bvo bedraagt.

Met de realisatie van de in dit IHP voorgestelde uitvoeringsprogramma wordt beoogd de (spreiding van) onderwijscapaciteit in 2015 op peil te brengen voor de omvang die Zaanstad op dat moment heeft. Hierbij geldt dat twee van de benoemde projecten (de MFA's Poelenburg en Kreekrijk) doorlopen door tot in 2016 / 2017; een en ander mede afhankelijk van de voortgang van een aantal grote woningbouwprojecten (o.a. Inverdan West, Poelenburg). Alleen indien er na 2015 sprake is van grootschalige woningbouwprojecten zal incidenteel verdere uitbreiding van de capaciteit nodig zijn.

Na 2015 kan in principe worden volstaan met instandhouding van de onderwijshuisvesting voor het Primair Onderwijs (regulier groot onderhoud en renovatieonderhoud). Hiermee wordt het mogelijk om in de toekomst over te gaan op een structurele financiering van huisvesting Primair Onderwijs, waarmee de fluctuaties in de benodigde jaarbudgetten kunnen worden afgevlakt.

7.3 **Financiële consequenties 2010-2015**

Met de 36 projecten, die benoemd staan in het Uitvoeringsprogramma 2010-2015 (prioriteiten 1 en 2), is een bedrag gemoeid van bijna € 82 miljoen. Als gevolg van de langere doorlooptijd van de MFA's Kreekrijk en Poelenburg wordt een klein deel van dit bedrag (te weten € 1,2 miljoen) pas in 2016 uitgegeven. De tabel op de volgende bladzijde geeft een overzicht van de uitgaven per jaar voor de periode tot en met 2016:

Verwachte uitgaven per jaar	
in € mln.	
2010	1,1
2011	11,6
2012	12,8
2013	25,6
2014	16,7
2015	12,8
2016	1,2
TOTAAL	81,9

Tabel 9: Verwachte uitgaven ten behoeve van huisvesting PO 2010-2016

Het benodigde budget ten behoeve van de resterende 16 projecten (prioriteit 3), grotendeels te betitelen als 'regulier of groot onderhoud', is vooralsnog geraamd op € 28 miljoen voor de periode 2015-2019. Dit zal moeten worden ingepast in de dan geldende investeringsruimte van € 7 miljoen per jaar.

8. ONTWIKKELPUNTEN

Onderstaande beleidsmatige punten zullen nader worden uitgewerkt. Waar van toepassing zal de uitwerking hiervan worden toegevoegd aan het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs, worden opgenomen in de Verordening Huisvesting Onderwijs van de gemeente Zaanstad of onderdeel vormen van het nog te sluiten Convenant tussen de gemeenten en de schoolbesturen in het Primair Onderwijs.

Gestreefd wordt de uitwerking van deze punten af te ronden in het eerste kwartaal van 2011 (tenzij anders aangegeven).

1. Schoolgebouwen worden maximaal ingezet ten behoeve van sociaal-maatschappelijke voorzieningen, zowel binnen als buiten de reguliere schooltijden. Gemeente en schoolbesturen zullen gezamenlijk afspraken maken over dit meervoudig gebruik.
2. De Gemeente Zaanstad is voornemens in het derde kwartaal van 2011 een Accommodatiebeleidsplan op te leveren. Dit plan heeft raakvlakken met het IHP PO, omdat een deel van de sociale voorzieningen in of nabij schoolgebouwen gevestigd is. Zodra afzonderlijke projecten uit het IHP PO worden opgestart, zal mede aan de hand van het Accommodatiebeleidsplan worden beoordeeld welke kansen nog meer verzilverd kunnen worden. Voorwaarde is dat dit niet noemenswaardig van invloed is op de planning van de projecten.
3. De leerlingprognoses zullen vanaf 2013, mede op basis van de 1-oktobertellingen en de bevolkingstelling van 1 januari, tweejaarlijks worden bijgesteld. Tot die tijd vindt jaarlijkse bijstelling plaats. In de Zaanse Verordening zal worden vastgelegd dat de prognoses gezamenlijk worden vastgesteld in het BOOZ,
4. Gemeente en schoolbesturen zullen nadere afspraken maken over toelatingsbeleid in relatie tot de beschikbare huisvesting. **Een eventueel toelatingsbeleid en het kader daarvoor maakt geen deel uit van het IHP PO.**
5. De gemeente Zaanstad zal in 2011 een besluit nemen over de eigendoms- en beheervorm van MFA's, die leidend wordt in de komende periode. Vanuit het oogpunt van beheer is het wenselijk dit in één hand te houden. Het besluit zal gelden voor alle nieuw te ontwikkelen MFA's, tenzij specifieke omstandigheden een aanpassing vragen. Hierin wordt meegenomen het dilemma van investering (verantwoordelijkheid van de gemeente) versus exploitatie (voor het schoolgedeelte de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur).
6. Gemeente en onderwijsbesturen treden in overleg om de kosten en opbrengsten van medegebruik in overeenstemming te brengen met de gemeentelijke regels betreffende de verhuur van gemeentelijke gebouwen en gebouwen die met gemeentelijke middelen zijn gerealiseerd. In de huidige situatie bekostigt de gemeente de huur van de welzijnsinstellingen via de subsidiebeschikking. Deze huurprijs is echter niet kostendekkend en zal derhalve moeten worden aangepast aan het reeds vastgestelde beleid van de gemeente. De gemeente Zaanstad onderzoekt nog hoe dit moet gebeuren. Voor gesubsidieerde instellingen (o.a. (VVE-)peuterspeelzalen) zal een kostprijsdekkende huur zal worden gerekend. Voor commerciële instellingen (zoals dagopvang en buitenschoolse opvang) wordt uitgegaan van een marktconforme huur.
De gemeente en onderwijsbesturen werken in een convenant uit wie beslisbevoegdheid heeft over de invulling van leegstand in een gebouw door medegebruik of verhuur.
7. Onderzocht moet worden of een beloning kan worden ingesteld om ondernemerschap door de gebruikers van de schoolgebouwen te stimuleren, bijvoorbeeld door de

- schooldirectie mee te laten profiteren van de opbrengsten van dit medegebruik (in de vorm van ruimte, voorzieningen of financiën).
8. Gemeente en schoolbesturen zullen afspraken maken over de benutting van gymzalen op vrijdagmiddag.
 9. Bijlage 8 zal worden aangevuld tot een basisbestand omtrent de huisvesting van het Primair Onderwijs. Deze aanvulling betreft onder andere:
 - De gemeente Zaanstad is voornemens (in tranches) de oppervlakte van de schoolgebouwen te bepalen conform de vigerende NEN-normen. Hierbij zal tevens worden geïnventariseerd welke gebouwdelen niet te gebruiken zijn als functioneel nuttige ruimten. De uitkomsten zullen worden vastgelegd in het IHP PO.
 - Vastleggen welke scholen op grond van de onmogelijkheid tot gebruik van de voorzieningen van de hoofdvestiging, niet kunnen worden aangemerkt als (gebouwelijke) dislocatie.
 - Vastleggen van investeringen in het gebouw die de schoolbesturen in het verleden hebben gepleegd (uitgedrukt in vierkante meters).
 - Vastleggen van de vierkante meters die door maatschappelijke voorzieningen medegebruikt worden.
 10. De gemeente Zaanstad heeft nog geen standpunt ingenomen over de wijze waarop zij wil omgaan met eisen aan het klimaat in schoolgebouwen, die strenger zijn dan het vigerende bouwbesluit (o.a. Frisse Scholen). Aangetoond is dat de kwaliteit van het binnenmilieu direct samenhangt met de leerprestaties van kinderen. Zodra de gemeente een standpunt heeft ingenomen, zal dit vertaald moeten worden in het IHP PO.
 11. De gemeente Zaanstad heeft duurzaamheid hoog op de politieke agenda staan. De ambitie is om in 2020 klimaatneutraal te zijn. De vertaling van deze ambitie naar onderwijshuisvesting moet nog worden gemaakt.
 12. Met betrekking tot duurzaamheid is aandacht is nodig voor verschillende bekostigingsstromen voor investering en exploitatie. Zowel de exploitatievoordelen als de onderhoudslasten van duurzame installaties dienen hierbij in ogenschouw te worden genomen.
 13. De gemeente zal de financiële consequenties met betrekking tot de grondverwerving van de nieuw te realiseren / te verplaatsen locaties nog in beeld brengen. Ook wordt onderzocht wat de verdienpotentie van de vrijvallende locaties is en hoe deze middelen kunnen worden ingezet.
 14. Gemeente en schoolbesturen zullen onderzoeken welke financieringsconstructies mogelijk zijn die kunnen helpen het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs uit te voeren. Hierbij valt onder andere te denken aan de inzet van private middelen of middelen uit de grondopbrengsten van vrijvallende schoollocaties.
 15. De gemeente zal voor eind 2011 een standpunt innemen met betrekking tot decentralisatie. Hiertoe zal zij onderzoeken wat de mogelijkheden en gevolgen hiervan zijn, zowel voor de gemeente als de schoolbesturen.
 16. Gemeente en schoolbesturen zullen de mogelijkheden tot gezamenlijk inkoopvoordeel met betrekking tot de in het IHP PO genoemde projecten onderzoeken.
 17. De gemeente Zaanstad wil haar scholenbouwprojecten aanmerken als leerlingbouwplaatsen. Hiertoe zal een passage worden opgenomen het nog op te stellen Convenant tussen de gemeente Zaanstad en de schoolbesturen PO.
 18. In dit IHP PO is met name aandacht besteed aan uitbreiding, (vervangende) nieuwbouw en renovatieonderhoud. Ten behoeve van het reguliere onderhoud van de schoolgebouwen is het zinvol een meerjarenonderhoudsplanning op te (laten) stellen, al dan niet in gezamenlijkheid met de schoolbesturen (beoogd te zijn afgerond voor het einde van 2011).

19. Bij het vaststellen van het uitvoeringsprogramma voor de periode 2015-2020 dient nadrukkelijk aandacht te worden besteed aan de gymzalen.

BIJLAGE I BREDE HEROVERWEGINGEN

BREDE HEROVERWEGINGEN

De brede heroverwegingen die mogelijk invloed hebben op de huisvesting van het Primair Onderwijs, betreffen beleidsvarianten met betrekking tot Kindregelingen en Productiviteit Onderwijs.

Uit: 'Het Kind van de Regeling, Rapport Brede Heroverwegingen', d.d. april 2010 - Werkgroep 5. Kindregelingen:

'Variant 5: Nieuwe School

De variant 'nieuwe school' zet middelen niet primair in als een financiële tegemoetkoming voor ouders, maar biedt ouders voor kinderen vanaf 4 jaar een voorziening in de vorm van een nieuwe school die van 8-18 uur geopend is en kosteloos toegankelijk is.'

(...)

De school wordt ook verantwoordelijk voor de voor- en naschoolse opvang van kinderen van 4 tot en met 12, die op school (of eventueel nabij de school) plaatsvindt. De school is gedurende 48 weken open van 8 tot 18 uur. De school blijft verantwoordelijk voor het geven van onderwijs conform de huidige onderwijstijden. De overige uren is de nieuwe school verantwoordelijk voor de opvang.

(...)

De nieuwe school wordt voor het geheel verantwoordelijk: onderwijs en opvang. De school ontvangt per leerling een kostendekkende bijdrage van het Rijk. Deze komt bovenop de huidige lumpsum bekostiging. (...) Er wordt bij de inrichting van het systeem aangesloten bij de bestaande verantwoordelijkheidsverdeling in het primair onderwijs. Dit betekent dat de gemeente verantwoordelijk wordt voor de huisvesting van de voorziening.'

Uit: Productiviteit onderwijs, Rapport Brede heroverwegingen, d.d. april 2010 – Werkgroep 6. Productiviteit onderwijs:

'Complexiteit organisatie

Specifiek aandachtspunt is de verantwoordelijkheidsverdeling met betrekking tot huisvesting in het primair en voortgezet onderwijs. Sinds 1997 zijn gemeenten verantwoordelijkheid voor nieuwbouw, verbouw en zijn onderhoudactiviteiten aan de buitenzijde overgedragen van OCW naar gemeenten (in het voortgezet onderwijs is in 2005 de verantwoordelijkheid voor onderhoud aan de binnen- en buitenzijde van gebouwen overgedragen aan de schoolbesturen). Deze tweedeling in verantwoordelijkheid kan leiden tot afstemmingsproblemen tussen schoolbesturen en gemeenten en daarmee tot complexiteit. Deze problemen kunnen nijpend worden voor schoolbesturen met vestigingen op verschillende locaties in meerdere gemeenten;

Variant A: goed presteren op het basiscurriculum

Het voorstel is om in het basisonderwijs minder leraren per leerling te bekostigen, zodat in 2015 in de onderbouw 1 leraar per 28 leerlingen wordt bekostigd (nu 1 op 20,02). De ratio voor de bekostiging van de bovenbouw blijft constant op 27,80. (...) Hoewel schoolbesturen zelf kunnen bepalen op welke wijze deze besparing opgevangen kan worden, kan op basis van de intensivering van klassenverkleining (tussen 1997 en 2003) worden aangenomen dat 75% van de bezuiniging zal worden gerealiseerd door de klassen te vergroten en 25% door ander personeel (remedial teachers, intern begeleiders, taal/reken coördinatoren, vakleraren gymnastiek e.d.) te verminderen.

Variant C: korter en intensiever onderwijs

De derde variant met maatregelen is gericht op het verhogen van de productiviteit door het inkorten en intensiveren van opleidingen. Hierdoor doorlopen leerlingen hun opleiding sneller en worden leerroutes efficiënter. (...) Een eerste maatregel beoogt zittenblijven te beperken en sneller doorstromen te stimuleren in het primair en voortgezet onderwijs. Voor leerlingen die 1 jaar of meer vertraging oplopen in het primair onderwijs krijgen schoolbesturen de helft bekostigd. De helft van de besparing wordt toegevoegd aan de lumpsum van de scholen zodat de scholen op een andere, meer kostenefficiënte, wijze de ontwikkelingsachterstand van de leerling kunnen inlopen.'

20% besparen in 2015

Om tot een besparing van 20% van de totale grondslag in 2015 te komen, moeten alle bovenstaande varianten van maatregelen tegelijk genomen worden. Deze varianten leveren samen in 2015 nog niet de benodigde 20% besparing op vanwege cohorteffecten en de benodigde termijnen om de maatregelen zorgvuldig in te kunnen voeren. Daarom moet bovenop deze varianten een additionele besparing van 274 mln euro ingeboekt worden. Deze additionele besparing kan komen te vervallen als alle maatregelen hun structurele effect hebben bereikt. De additionele besparing is ingevuld door het verder vergroten van groepen in het primair onderwijs.'

BIJLAGE II THEMA'S LOKALE EDUCATIEVE AGENDA

THEMA'S LOKALE EDUCATIEVE AGENDA

1. Vergroten van ontwikkelingskansen
 - 1a. Er is een passend en samenhangend aanbod voor de jeugd in de wijken met betrekking tot de '5 O's, onderwijs, opvoeding, ontwikkeling, opvang en ontspanning'(volgens het NJI).
 - 1b. Onderwijs in Zaanstad vindt plaats in een veilige (leer)omgeving in en om de school, voor zowel leerlingen als onderwijzend personeel.
 - 1c. In het onderwijsaanbod is voldoende variëteit en diversiteit aanwezig voor de Zaanse jeugd.
 - 1d. Er is een sluitende informatieoverdracht gedurende de scholloopbaan van een leerling.
 - 1e. Er is een effectieve onderwijsmonitor aanwezig in de gemeente Zaanstad.

2. Zorg voor jeugd
 - 2a. Er is sluitende ketenzorg voor jeugd tot 23 jaar.
 - 2b. Er is een passend onderwijszorgaanbod aanwezig voor alle leerlingen in Zaanstad.
 - 2c. Er is een sluitende aanpak ter voorkoming van thuiszitters gedurende de leerplichtige leeftijd en tot het moment dat de startkwalificatie is behaald.

3. Stimuleren van taalontwikkeling
 - 3a. Het taalniveau is van alle kinderen zodanig, dat het kind op het niveau kan presteren dat het in zich heeft.
 - 3b. Het taalniveau van opvoeders is zodanig dat ook thuis de taalontwikkeling van kinderen gestimuleerd wordt.

4. Iedere schoolverlater heeft een startkwalificatie
 - 4a. Er is een ononderbroken leer/werkcarrière voor jeugd tot en met het behalen van de startkwalificatie.

5. Innovatie
 - 5a. Iedere schoollocatie is ten behoeve van ICT-doeleinden aangesloten door middel van een glasvezelverbinding.
 - 5b. De Zaanse onderwijsketen is verbonden met de Zaanse economie.
 - 5c. Er zijn in het kader van de wettelijke verplichting rond maatschappelijke stages voldoende stageplaatsen beschikbaar.

6. Segregatie
 - 6a. Er is een eenduidige opvatting van gemeente en schoolbesturen met betrekking tot segregatie en de relatie met het onderwijs.

BIJLAGE III MOGELIJKE PROFIELEN MFA'S

MOGELIJKE PROFIELEN VOOR MFA'S

1. Het Ontwikkelingskansenprofiel

Hierbij ligt het accent op het scheppen van gelijke (onderwijs)kansen en het voorkomen en bestrijden van ontwikkelings- en onderwijsachterstanden. Enerzijds wordt dit bewerkstelligd door na schooltijd allerlei activiteiten te realiseren aanvullend aan de afgesproken onderwijskerndoelstellingen. Bijvoorbeeld extra taal en rekenen bij zwakke leerlingen (verlengde schooldag), het inrichten van huiswerkclasses na schooltijd en het aanbieden van activiteiten zoals zingen, blokfluitspelen, computerlessen en koken.

De keuze is afhankelijk van een analyse van de problematiek in de wijk waar een Brede School wordt gerealiseerd. Anderzijds wordt dit bewerkstelligd door het stimuleren van de sociaal-emotionele, motorische en/of de cognitieve ontwikkeling van het jonge kind door bijvoorbeeld voorschoolse educatieprogramma's op peuterspeelzalen, een nauwe samenwerking tussen peuterspeelzaal en de basisschool, het organiseren van peuter-gym of weerbaarheidstrainingen. Taalontwikkeling speelt hierin een belangrijke rol. Samenwerking met peuterspeelzaalwerk, kinderopvang en bibliotheek is hierin belangrijk, evenals ouderparticipatie.

2. Het Verrijkingsprofiel

Dit profiel legt het accent op de brede sociale ontwikkeling van kinderen, onder andere door een verbreding van het aanbod op sociaal, cultureel en sportief gebied. De achterliggende gedachte is dat als kinderen geen gebruik maken van buitenschoolse voorzieningen, je die voorzieningen dan naar de school moet halen. Activiteiten kunnen worden aangeboden door b.v. sportverenigingen of de muziekschool.

Centraal staan:

- spelen/vrijtijdsbesteding;
- competentieontwikkeling in specifieke vak-/leergebieden – om mee te doen;
- oriëntatie/ontmoeting;
- maatschappelijke participatie – om mee te kunnen doen.

Ook kan sprake zijn van een breed scala aan zorg- en vrijetijdsvoorzieningen voor ouders en volwassenen.

3. Het Zorgprofiel

Dit profiel richt zich op verbreding van de zorg rond kinderen in alle opzichten. De activiteiten zijn niet alleen op de kinderen gericht, maar ook op ouders, meestal in de vorm van een aanbod van licht pedagogische opvoedingsondersteuning. De inbedding van de school in de buurt staat hierbij centraal, waarbij ook andere zorgvoorzieningen in de buurt van de school worden geplaatst, zoals het consultatiebureau en het (school-) maatschappelijk werk, pedagogen, artsen en/of speciaal onderwijs.

4. Het Opvangprofiel / Dagarrangementen

Een Brede School met het opvangprofiel richt zich op de groeiende behoefte van werkende en studerende ouders aan opvang voor hun kinderen, ook buiten de reguliere schooltijden (dagarrangementen). Het betreft hier zowel opvang voordat de school begint, als tussenschoolse opvang en naschoolse opvang. Ouders en verzorgers kunnen op vrijwillige basis dagarrangementen kopen. Partners zijn met name scholen en kinderopvang.

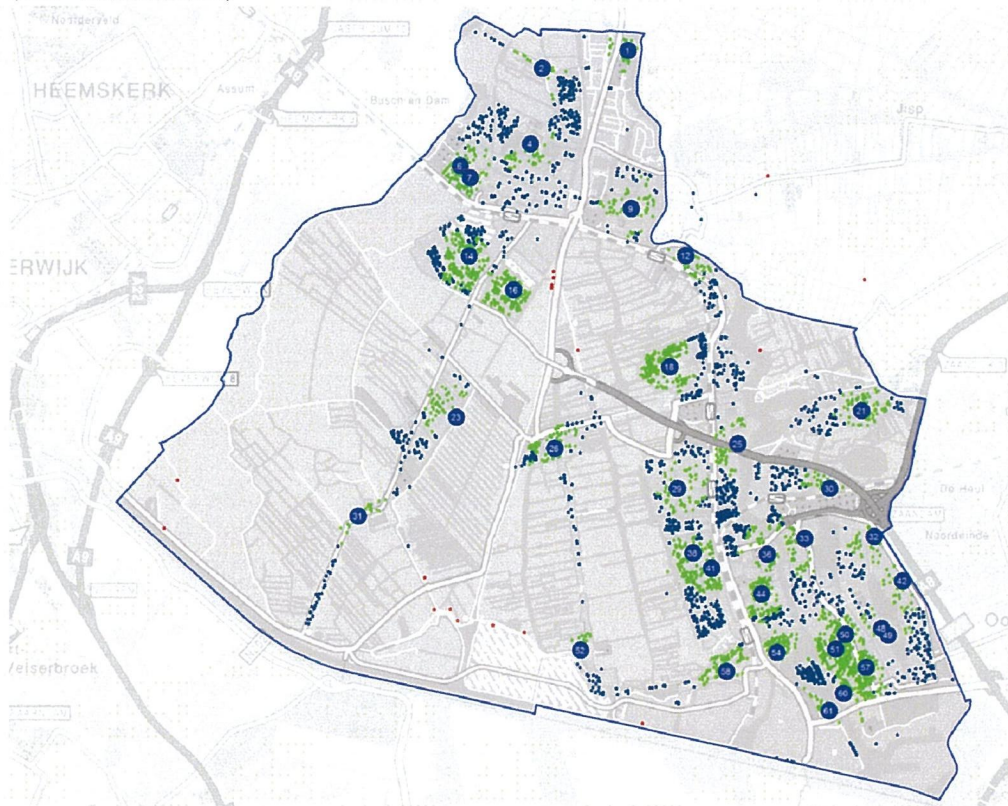
5. Het Wijk- en buurtprofiel

De Brede School kan een bijdrage leveren aan een wijk- en buurtfunctie. Dit kindercentrum, family-centre of deze brede buurtschool is een basisvoorziening in de wijk en kent een breed aanbod, gericht op kinderen, ouders en andere buurtbewoners. Met als doel: de sociale samenhang in een wijk te bevorderen (relatie WMO). De voorziening is in dit concept vooral een ontmoetingscentrum voor jong en oud. Partners zijn o.a. scholen, wijkwelzijnswerk, bibliotheek.

BIJLAGE IV LOOPAFSTANDEN NAAR BASISCHOLEN
OPENBAAR EN CONFESIONEEL

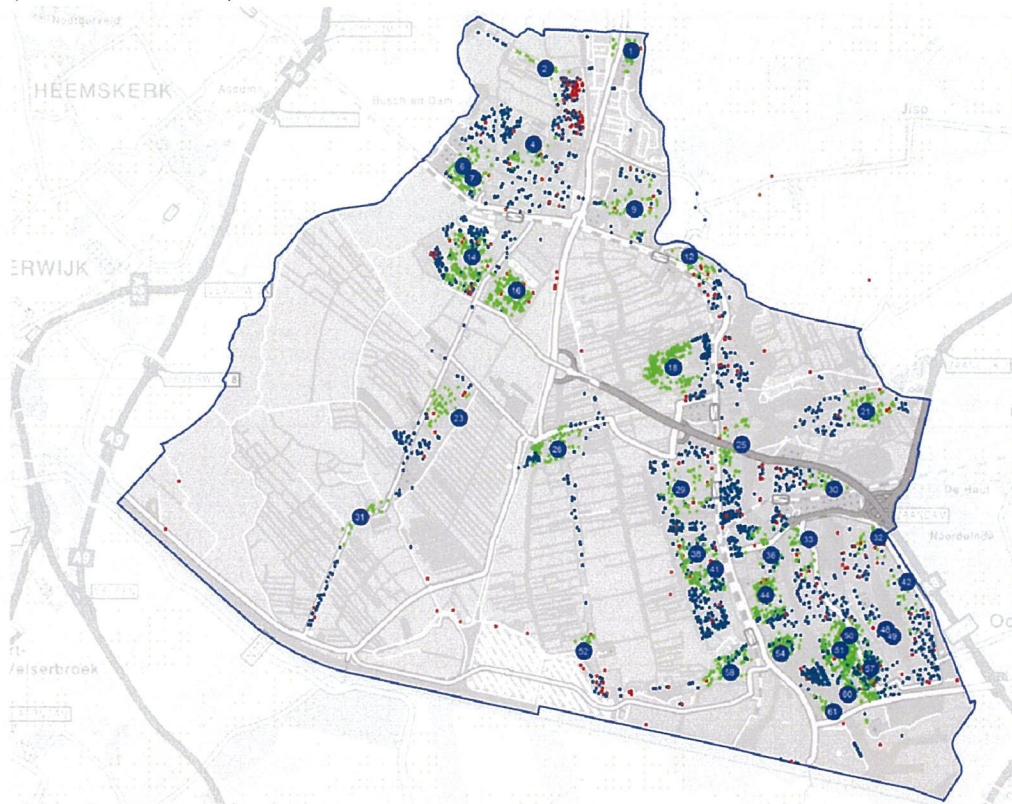
LOOPAFSTAND NAAR DICHTSTBIJZIJNDE OPENBARE BASISCHOOL

(rood = 2000m of meer)

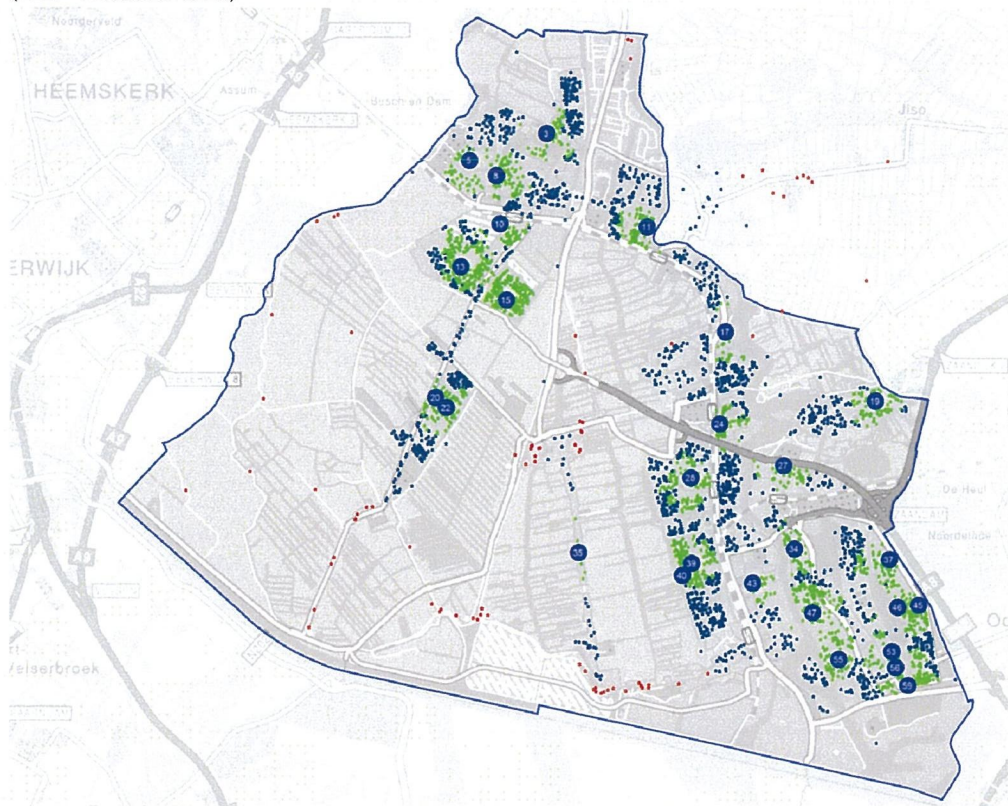
LOOPAFSTAND NAAR FEITELIJKE OPENBARE BASISCHOOL

(rood = 2000m of meer)

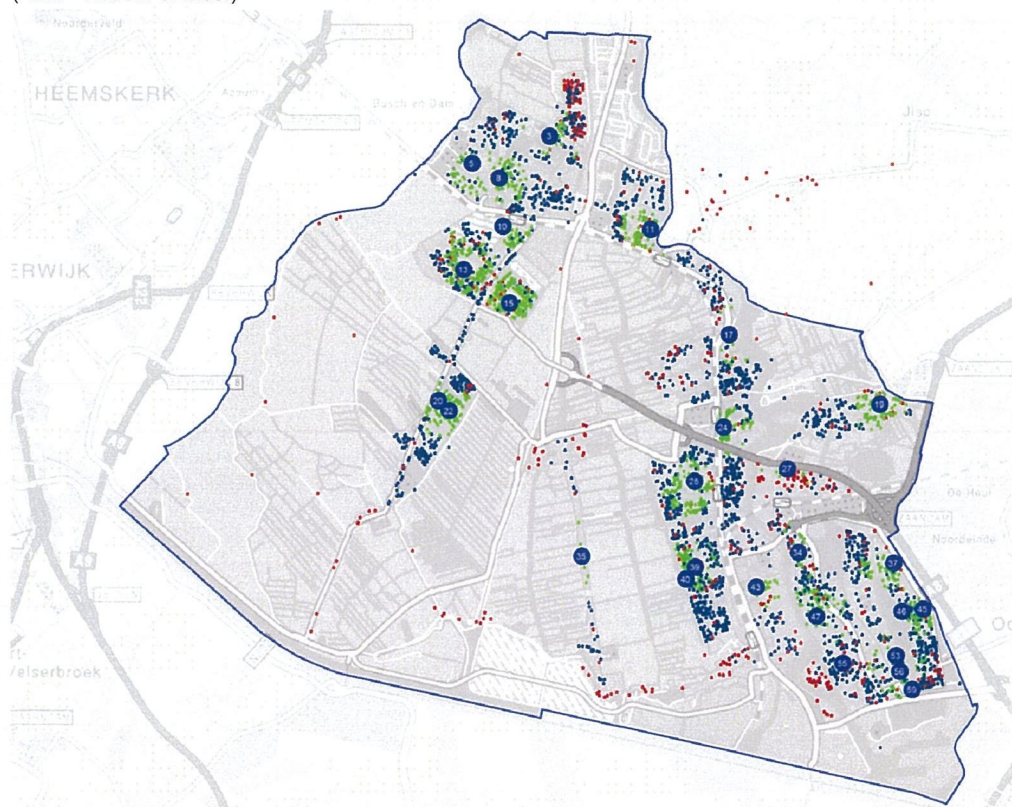
LOOPAFSTAND NAAR DICTSTBIJZIJNDE CONFESSIELE BASISCHOOL

(rood = 2000m of meer)

LOOPAFSTAND NAAR FEITELIJKE CONFESSIELE BASISCHOOL

(rood = 2000m of meer)

BIJLAGE V SPREIDING SCHOLEN OVER DE WIJKEN

SPREIDING SCHOLEN OVER DE GEBIEDEN EN WIJKEN

Zaanstad Noord

Het gebied Noord omvat de wijken en scholen:

- Krommenie West
 - De Overhaal (Zaan Primair)
 - De Komeet – Neptunusstraat (Zaan Primair)
 - De Komeet – Jupiterstraat (Zaan Primair)
 - De Evenaar – Jupiterstraat (AGORA)
- Krommenie Oost
 - De Evenaar/De Hoeksteen – Serooskerkestraat (AGORA)
 - De Hoeksteen – Braillestraat (AGORA)
 - Het Palet (Zaan Primair)
- Westzaan
 - De Kroosduiker – Torenstraat (Zaan Primair)
 - De Kroosduiker – Roerdompstraat (Zaan Primair)
 - De Rank – J.J. Allanstraat (AGORA)
- Assendelft Noord
 - Ayundo (Zaan Primair)
 - De Meander – Parkrijklaan (Zaan Primair)
 - De Meander – Kreekrijklaan (Zaan Primair)
 - De Bijenkorf (AGORA)
 - De Oceaan – Parkrijklaan (AGORA)
 - De Oceaan – Kreekrijklaan (AGORA)
 - Octant – Blauwe Ring (AGORA)
 - Octant – Omweg (AGORA)
- Assendelft Zuid
 - De Dorpsakker – Brandakkerstraat (Zaan Primair)
 - De Dorpsakker – Dorpsstraat (Zaan Primair)
 - De Rank – Brandakkerstraat (AGORA)
 - De Regenboog – Brandakkerstraat (AGORA)
 - De Regenboog – Pastoor Vermeulenstraat (AGORA)
- Wormerveer
 - De Mei (Zaan Primair)
 - De Pionier (Zaan Primair)
 - Theo Thijssen (Zaan Primair)
 - De Toermalijn (AGORA)

Zaanstad Midden

Het gebied Midden betreft de volgende wijken en scholen:

- Rooswijk
 - De Zoeker – Fortuinweg 12 en 16 (2 panden) (Zaan Primair)
- Westerkoog
 - De Golfbreker (AGORA)
 - De Watermolen (Zaan Primair)
- Oud Zaadijk
 - De Werf (Schoolvereniging voor Onderwijs op Grondslag van Vrije Persoonlijkheidsvorming)

- Oud Koog aan de Zaan
 - De Lindenboom (Zaan Primair)
 - De Piramide (AGORA)
- Zaandam West
 - Het Bakken – Westerkim (AGORA)
 - Et Buut – Parkstraat 70a en 72 (2 panden) (Zaan Primair)
 - Over de Brug – Hannie Schaft (Boerenpad) (Zaan Primair)
- Oude Haven
 - De Dijk – Hogendijk (Zaan Primair)
 - De Voorzaan – Baltischestraat (Zaan Primair)
- Nieuw West
 - Het Bakken – P.A. van Meverstraat (AGORA)
 - De Dijk – A. Roggestraat (Zaan Primair)
 - Het Eiland – P.A. van Meverstraat (Zaan Primair)
 - Het Eiland – Nieuwendamstraat (Zaan Primair)
 - De Rietvink – P.A. van Meverstraat (AGORA)
 - De Rietvink – Nieuwendamstraat (AGORA)

Zaanstad Zuidoost

Dit gebied omvat de onderstaande wijken en scholen:

- Peldersveld / Hoornseveld
 - De Branding (Zaan Primair)
 - De Feniks (Zaan Primair)
 - De Loopplank (AGORA)
 - Vrije School Zaanstreek (Stichting Vrije School Zaanstreek)
 - De Windroos – Galeistraat / Pinasstraat (2 panden) (AGORA)
- Poelenburg
 - De Gouw – Noorderven (Zaan Primair)
 - Paus Joannes (AGORA)
 - De Tamarinde – Schaarsven (AGORA)
 - De Roos (Stichting Islamitisch Onderwijs Zaanstad)
- Zaandam Zuid
 - De Gouw – Wibautstraat (Zaan Primair)
 - Herman Gorter – D. Doniastraat (Zaan Primair)
 - Herman Gorter – Burgemeester Smitstraat (Zaan Primair)
 - De Voorzaan – Lindenlaan (Zaan Primair)
 - De Tamarinde – Jonge Arnoldusstraat (AGORA)
- Kogerveldwijk
 - Kogerveld (Zaan Primair)
 - Het Schatrijk (AGORA)
- Rosmolenwijk
 - Over de Brug – Rosmolenstraat (Zaan Primair)
 - De Keizel (AGORA)
 - Willibrordschool – S. Claeszstraat (AGORA)
 - Willibrordschool – L.T. Roggestraat (AGORA)
 - Willibrordschool – Bloemgracht (AGORA)

- Zaandam Noord
 - Jagersplas (Zaan Primair)
 - De Vuurvogel (AGORA).

BIJLAGE VI OVERZICHT PRIORITERING EN PLANNING

PERIODE 2010-2015

OVERZICHT PRIORITERING

Prioriteit 1

Eerste prioriteit (capaciteitsprobleem):

- 1a. De Tamarinde Schaarsven - permanente uitbreiding met 2 lokalen (*toegekend*)
- 1b. Herman Gorter - permanente uitbreiding met 2 of 3 lokalen (*toegekend*)
- 1c. De Roos – uitbreiding met 2 groepen (*toegekend en opgelost met doorverwijzing*)
De Roos - uitbreiding tot 300 leerlingen (*nog niet toegekend in ontwerp-OHP 201a; afhankelijk van daadwerkelijke groei*)
- 1d. Het Schatrijk - tijdelijk verhuizen naar 't Anker indien geen andere locatie beschikbaar (*volgt uit formele wettelijke verplichting, toegekend*)
Het Schatrijk - aanpassing definitieve locatie (*toegekend*)
- 1e. De Komeet - tijdelijke uitbreiding met 1 lokaal (*toegekend, bekostiging buiten IHP*)
De Komeet - permanente uitbreiding met 2 lokalen (*tweede lokaal aangevraagd, opgenomen in ontwerp-OHP 2011*)
- 1f. Et Buut - tijdelijk uitbreiden met 2 lokalen (*geen formele aanvraag ingediend, toegewezen op basis van verwijzing naar leegstand*)
- 1g. Over de Brug Hannie Schaft - vervangen 2 tijdelijke lokalen (*toegekend*)
Over de Brug Hannie Schaft - vervangen 4 lokalen / school op maat (*opgenomen in ontwerp-OHP 2011*)
- 1h. Brandakkerstraat – capaciteitsgebrek (De Dorpsakker Noord, De Rank en De Regenboog) (*nog niet toegekend*)
Brandakkerstraat - onderzoek mogelijkheid upgradering gehele complex (De Dorpsakker Noord, De Rank en De Regenboog) (*nog niet toegekend*)

Eerste prioriteit (technische /functionele staat gebouw):

- 1i. De Tamarinde Jonge Arnoldusstraat - vervangen gebouw (*betreft een voornemen*)
- 1i. De Toermalijn - vervangen gebouw (*betreft een voornemen*)
- 1i. Herman Gorter - vervangen en concentreren op 1 locatie (*opgenomen in ontwerp-OHP 2011*)

Eerste prioriteit (bestuurlijke overwegingen):

- 1j. Et Buut / Westerkim - herbouw op Overtuinen (*opgenomen in ontwerp-OHP 2011*)
- 1j. De Werf - herbouw op of tegenover huidige locatie, permanent t.b.v. het huidige leerlingaantal, met de mogelijkheid om uit te breiden als het leerlingaantal groeit (*opgenomen in ontwerp-OHP 2011*)
- 1j. Nieuw West / Inverdand West; nieuwbouw MFA, inclusief Centrum Jong en buurthuis (*nog niet toegekend; besluit najaar 2010*) N.B. alternatief of indien de MFA wordt uitgesteld: aanpassing van de schoolwoningen Nieuwendamstraat en schoolcomplex P.A. van Meverstraat
- 1j. De Zoeker – krimpende school, interne aanpassing, hangt af van bOZ-carrousel (*nog niet toegekend; besluit najaar 2010*)

Reeds benoemde projecten – bekostiging uit MIP 2009-2013

- 1z. Kreekrijk - uitbreiding tijdelijke school 15 lokalen (*nog niet toegekend*)
- 1z. Saendelft Oost (Ayundo / Octant) - tijdelijke school 20 lokalen incl. 1 gymzaal
- 1z. De Overhaal - uitbreiding 220 m², locatie nader te onderzoeken (*toegekend*)
- 1z. Kreekrijk - permanente school 34 lokalen + 2 gymzalen (*wettelijke verplichting*)

- 1z. De Bijenkorf - permanente uitbreiding met 2 lokalen (*opgenomen in ontwerp-OHP 2011*)
- 1z. Gibraltar - nieuwbouw De Branding en De Feniks (brede school) (*toegekend*)
- 1z. Poelenburg - nieuwbouw MFA (*toegekend*)

Prioriteit 2 (betreft voornemens)

- 2a. Rosmolen Noord - vervangende nieuwbouw (MFA) Over de Brug en De Keizel. Om het exploitatieprobleem van De Keizel te verkleinen, wordt voorgesteld De Keizel in een MFA te combineren met Over de Brug van Zaan Primair. Beoogd wordt ook het Centrum Jong hier een plek te geven.
- 2a. Rosmolen Zuid - vervangende nieuwbouw (MFA) Willibrordschool
- 2b. Herstructurering Krommenie: Evenaar concentreren op Jupiterstraat - uitbreiding 6 lokalen
- 2b. Herstructurering Krommenie: vervangende nieuwbouw aan Serooskerkestraat voor De Hoeksteen en Het Palet, inclusief gymzaal
- 2c. Gymzaal Komarowlaan - vervangen en verplaatsen naar Serooskerkestraat
- 2c. De Komeet Jupiterstraat - ontwikkelen naar unilocatie
- 2c. Gymzaal Wibautstraat - renoveren en eventueel uitbreiden
- 2d. De Lindenboom - vervangen / verplaatsen i.v.m. A8erna. Locatiestudie.

Prioriteit 3 (betreft voornemens)

Onderstaande projecten vallen buiten de eerste vijf jaar van het IHP. Op een later moment dient de onderlinge volgorde te worden vastgesteld.

- Vrije School Zaanstreek - grootschalige renovatie om levensduur te verlengen met 20 jaar
- De Loopplank - grootschalige renovatie om levensduur te verlengen met 20 jaar
- De Windroos - grootschalige renovatie om levensduur te verlengen met 20 jaar
- Brandakkerstraat (De Dorpsakker, De Rank, De Regenboog) - mogelijke uitbreiding/verbreding op langere termijn (na oplossing directe capaciteitsproblemen)
- Paus Joannes - benodigde aanpassingen afhankelijk van besluitvorming bOZ-project
- Kogerveldwijk - benodigde aanpassingen afhankelijk van besluitvorming bOZ-project; bredeschoolkansen
- De Kroosduiker Roerdompstraat - mogelijke toename ruimtebehoefte door woningontwikkeling
- De Mei - mogelijke toename ruimtebehoefte door woningontwikkeling
- De Golfbreker - regulier onderhoud; vrijkomende ruimten als gevolg van krimp inzetten voor bredeschoolvoorzieningen of speciaal onderwijs
- De Watermolen - regulier onderhoud; vrijkomende ruimten als gevolg van krimp inzetten voor bredeschoolvoorzieningen of speciaal onderwijs
- De Kroosduiker Torenstraat - mogelijke toename ruimtebehoefte door woningontwikkeling
- De Rank J.J. Allanstraat - mogelijke toename ruimtebehoefte door woningontwikkeling
- De Dorpsakker Zuid - regulier onderhoud
- De Regenboog, locatie Pastoor Vermeulenstraat - groot onderhoud
- De Pionier - regulier onderhoud

- Theo Thijssen - regulier onderhoud
- De Dijk, locatie Hogendijk - regulier onderhoud
- De Voorzaan, locatie Baltischestraat - regulier onderhoud, levensvatbaarheid school op langere termijn bezien
- Complex Jagersplas en Vuurvogel – bredeschoolkansen ten gevolge van overmaat gebouw

Overige (bekostiging buiten IHP)

- bOZ (betreft Speciaal Onderwijs, maar de beoogde carrouselbeweging heeft gevolgen voor de huisvesting van het Primair Onderwijs).

OVERZICHT PLANNING

Projectnaam	Uitvoeringsjaar							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Tamarinde Schaarsven, uitbreiding 2 lokalen	X							
Herman Gorter, uitbreiding 2 lokalen	X							
De Roos, uitbreiding 2 groepen	X							
De Roos, uitbreiding naar cap. 300 leerlingen		?						
Het Schatrijk, tijdelijke verhuizing	X							
Het Schatrijk, definitieve verhuizing			X					
Komeet, uitbreiding met 1 lokaal		X						
Komeet, uitbreiding met 2e lokaal			X					
Et Buut, uitbreiding 2 lokalen	X							
Over de Brug, vervanging 2 tijdelijke lokalen		X						
Over de Brug, vervanging tijd. lokalen voor def.			X					
Complex Brandakkerstraat, capaciteit								
Tamarinde J. Arnoldusstraat, vervanging				X				
Toermalijn, vervanging				X				
Herman Gorter, vervanging				X				
Et Buut / Westerkim, vervanging			X					
De Werf, vervanging en uitbreiding				X				
Inverdan West, nieuwbouw				X				
De Zoeker, interne aanpassing (krimp)			X					
Kreekrijk Noord, uitbreiding tijd. lokatie		X						
Saendelft Oost		X						
De Overhaal, uitbreiding			X					
Kreekrijk nieuwbouw MFA						X		
De Bijenkorf, uitbreiding 2 lokalen		X						
Nieuwbouw MFA Gibraltar			X					
Nieuwbouw MFA Poelenburg							X	
Rosmolen noord, vervangende nieuwbouw				X				
Rosmolen zuid, vervangende nieuwbouw				X				
Evenaar, uitbreiding 6 lokalen			X					
Hoeksteen en Palet, vervangende nieuwbouw					X			
Komeet, ontwikkeling unilocatie						X		
Gymzaal Wibautstraat renoveren					X			
Lindenboom, vervangende nieuwbouw						X		

BIJLAGE VII VRIJVALLENDE LOCATIES

VRIJVALLENDE LOCATIES

Vrijkomende locaties

De locaties die (mogelijk) vrijkomen als gevolg van het uitvoeren van het IHP PO (en bOZ) zijn:

- Zaandam Zuid: Herman Gorter aan de D. Doniastraat;
- Kogerveldwijk: Kleine kleuterschool aan de Dovenetelweg komt vrij als Schatrijk definitief vertrekt naar Rooswijk;
- Krommenie West: De Komeet van 2 naar 1 locatie als beide gebouwen worden samengevoegd op een unilocatie;
- Krommenie Oost: De Hoeksteen (Braillestraat);
- Krommenie Oost: Het Palet (*mogelijk*; hangt af van ontwikkelpotentie Serooskerkestraat);
- Zaandam West: Et Buut komt vrij, mogelijk blijft de gymzaal in gebruik;
- Zaandam West: Baken Westerkim; komt vrij, mogelijk inzetten als BSO-locatie
- Peldersveld: De Branding; vervangen door BS Gibraltar, betreft een groot kavel van 2 ha plus een sloot;
- Rosmolenwijk: Willibrordschool Bloemgracht; N.B. niet in bezit gemeente;
- Rosmolenwijk: Willibrordschool Bloemgracht 2a; betreft heel kleine locatie;
- Rosmolenwijk: Willibrordschool S.Claeszstraat; N.B. niet in bezit gemeente;
- Krommenie West: Gymzaal Komarowlaan;
- Pelders-Hoornseveld: *mogelijk*; Petraschool verhuist naar bOZ;
- Poelenburg: gedeelte terrein Pauwenven (*mogelijk*; door clustering voorzieningen is mogelijk een substantieel deel van het terrein af te stoten).

Locaties waar een alternatief voor wordt gezocht ('ruil'):

- Zaandam Zuid: Tamarinde (J.Arnoldusstraat) zou willen verschuiven naar het zuiden. Locatie ruilen (bijvoorbeeld speeltuinterrein)?
- Rosmolenwijk: De Keizel en Over de Brug naar nieuwe locatie, oude locatie voor woningbouw?

Nieuw aan te kopen:

- Rosmolenwijk: L.T. Roggeplein. Nu in bezit van de Vereniging tot Weldadigheid onder bescherming van de Heilige Joseph.

BIJLAGE VIII BESCHRIJVING PER SCHOOLGEBOUW
